Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

…мнай 1921 оной …брин 21-hээ гарана | № 115 (14135) | 1973 оной майн 18, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Июнин 17-до— нютагай Советүүдэй hунгалта

hУНГАЛТЫН УРДАХИ СУГЛААНУУДhАА...

ЗАКАМЕНСК. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай промышленна предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта hунгалтын урда тээхи суглаанууд боложо үргэлжэлhээр.

hунгалтын урда тээхи суглаанда Санагын хүн зон олоороо хабаадаба. Совхозой партийна бюрогой секретарь Л. С. Норбоев тэрэ суглаае нээжэ, hунгалтын удха шанар тухай тодорхойгоор хөөрөө.

С. Б. Охинова совхозой мал ажалда бүри залуугаа хүдэлжэ эхилhэн юм. Тиигэжэ дүй дүршэлөөр баян болоо. hүүлэй жэлнүүдтэ ажалай hайн амжалта түйлажа, ажахын дирекциин, партийна организациин зүгhөө магтаалда хүртэжэ ябадаг байна. **Санжит Бадмаевна Охиновае** аймагай Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай шиидхэбэри суглаан дээрэ нэгэн дуугаар абтаба.

hаяхан дунда hургуули дүүргээд, совхоздоо hаалишан болож, hайн үрэ дүнгүүдтэйгээр ажаллажа байhан комсомол басаган **Валентина Шоймполовна Дашеева**, совхозой директор **Владимир Жамсуевич Цыренов**, КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша **Иннокентий Егорович Григорьев** гэгшэд аймсоведэй депутадта кандидадаар Санагын hунгуулиин округуудhаа дэбжүүлэгдээ.

Удаань Санагын сомоной Советэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ болоо. Энэ Советтэ хамтадаа 25 депутат hунгагдаха юм. Дэбжүүлэгдэhэн кандидадуудай дунда совхозой hаалишадай социалис мүрысөөндэ жэл бүри эрхимлэжэ ябадаг **Софья Будаевна Будаева** бии. Энэ нүхэр 1971 ондо болоhон hунгалтада сомсоведэй депутадаар hунгагдаhан байгаа. Арадай зарасын уялгые hайнаар дүүргэжэ ябаhан дээрэhээ энэ нүхэр дахин дэбжүүлэгдэбэ гээшэ.

Совхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн **Дашинима Цыдендоржиевич Бадмаев**, арбадахи класс дүүргээд, совхоздоо мал адуулагшаар хүдэлжэ байhан комсомолой гэшүүн **Роза Бадмаевна Данжалова**, бэрхэ барилгашан **Содном Будаевич Мандаганов**, куузику ургуулагша **Санжа Цыренович Гапилов** болон бусад үйлэдбэриин түрүүшүүл сомоной Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн байна.

• • •

УЛААН-ҮДЭ. Буряадай хүдөө ажахын институтай экономическа факультедэй багшанарай, студентнэрэй hунгалтын урда тээхи суглаан болобо. Ажалшадай депутадуудай Железнодорожно районой Советэй депутадта кандидадаар hунгуулиин № 56 округhоо бухгалтерска тоо бүридхэлэй кафедрын ахалагша багша **Ксенья Павловна Хангаловае** дэбжүүлхэ гэhэн дурадхал доцент А. С. Ильин оруулба. Энэ дурадхалыень доцентнүүд В. Б. Имеков, В. М. Мададаев болон бусад дэмжэжэ, нүхэр К. П. Хангаловае райсоведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэhэн шиидхэбэри нэгэ дуугаар абаба.

hунгуулиин № 37 округhоо ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Советэй депутадта кандидадаар экономическэ факультедэй II курсын студент, факультедэй ВЛКСМ-эй бюрогой гэшүүн **Феодосия Перелыгина** дэбжүүлэгдээ.

И. ХАРЖЕЕВ.

• • •

☆ Ахын аймагай колхозууд болон эмхи зургаануудта ажалшадай депутадуудай аймагай Советтэ hунгалтын урда тээхи суглаанууд боложо байнхай.

Тиигэжэ аймагай эрхим hаалишан **Должид Цыреновна Ендонова** «Коммунизм» колхозой гэшүүдэй зүгhөө аймагай Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ.

☆ Аймагай типографиин хүдэлмэрищэдэй коллектив аймагайнгаа Советэй депутадта кандидадаар типографиин хэблэгшэ **Валентина Содномовна Пронтеевае** дэбжүүлээ.

☆ Орлигой дунда hургуулиин багшанарай ба хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив хамтынгаа суглаан дээрэ эхин классуудай багша **Чимитцу Цыбиковна Нимаевае** нэрлээ.

…Н БҮХЭНЭЙ …ОЛДОЛГООР

…рилгадаа эгээл түлэг … байтарнай майн 5-6-най …үүдтэ айхабтар ехэ саhан …hон болож, хахалалга, …гаяа гурбан үдэр зогсоохо …й болообди.

…имэhээ hүүлэй долоо… хоногой туршадал та… агрегадууд hаадгүй …жэ эхилээ. Энэ үе соо …й бүтээсэшье нилээд …лбэ. Хэрбээ майн 3—5 …үдэрнүүдтэ манай отделе…тор бүхыдөө 100 бага …ай гектар таригдаhан. …ы, гансахан hүүлэй хоёр … соо 280 гектар таригдаа.

…ита дээрээ 1300 гектар… шэниисэ, мүн тэрэнэй ха… хэрээhэлүүлэн тариг… байна. Тиигэжэ түсэбэй … эртэ таригдаха ургамал …шэниисэ, хара тарянай … гол түлэб газарай хүрь… хаhа саг соогоо оруулаг… дүүргэхэ дүтэлбэ.

…hэн түрүүшын үдэрhөө …лениин тарялан дээрэ …ын зургаан агрегат хү… Тэдэнэй дүрбэниинь …чна трактор. Манай эн…хада, гүбээ аад, ДТ-75 …орнуудhай хоёр-хоёр сеял…рэдэг юм.

…хэдэ тарилгые hаатуул…н тула газараа үдэр hүни… хахалнабди. Энэ хүдэлмэ… табан гусеничнэ, мүн … дүрбэн трактор үдэрынь … шэрэжэ тарилга хээд, … hүниндөө хахалалсана. … дээрээ 480 гектар га… хахалагдаа, үшөө 100 ша… гектар шэнэ газар элдүү…дэбэ.

…ригашадай дунда дэл… мүрысөөндэ бэрхэ …рист Михаил Чимитовэй …бэрилдэг агрегат түрүүл…ана. Тэдэнэр 30 гектар … нормотой hаа, үдэр … 35—37 гектар таридаг. … сеялкэшэдээр хүдэлдэг … хүбүүд Буда-Шэрэ Ба…, Николай Чубашов гэг… агрегадаа hайнаар харуу… ехэ наринаар абажа … Тиймэhээ эндэ сеял… бэрхэ, hаатаха ушар … Хахалалга дээрэ тракто… Цыбан Цымпилов, …-Нима Базаров гэгшэд ха…нгаа даабари ходо үлүү… дүүргэнэ.

…ханизаторнуудайнгаа, бү… ряашадай дүүрэн үдэр …адгүйгөөр, бүтээсэ ехэ… …тула по…стана hайнаар түхеэрээ… Эндэ хүнүүдэй хала… …удаа амарха байра, …булан, кухни, столово… Повар Антонина Брав… амтатай hайн эдээ бэл… …ээ суутай. Хүнүүдэй … ажалай дүн саг соогоо … байдаг.

Д. ЦЫНГУЕВ,
…н совхозой 1-дэхи тракторна бригадын бригадир.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hалхинда үлеэлгэдэг хүрьhэтэй газарта тусхай сеялкэтэй агрегадаар тарилга хэжэ байhан механизаторнууд (зүүн гарhаа) Н. Майоров, В. Шекунов, Г. Рассадин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАРИЛГАДА— ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

Элhэлиг хүнгэн хүрьhэтэй газарые юрын шаблаатай анзаhаар хахалжа, шоройень урбуулхада хүрьhэнэйнь дээрэхи hайниинь hалхинда хиидэжэ, ургаса ехэ доошолдог гээшэ. Газарай хүрьhэнэй hалхинда үлеэгдэжэ муудалгатай тэмсэхын тула hүүлэй үедэ республикын олонхи ажахынууд тусхай шэнэ техникэ үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой.

Хоринин аймагай Үдын совхоздо хуудам тала газарай элhэлиг хүнгэн хүрьhэтэй тарялан нилээд ехэ юм. Тиимэhээ совхоз энэ жэлдэ аяар 3 мянга үлүүтэй гектар газарые шаблаагүй анзаhаар хүрьhыень урбуулангүй, hолоомоной узуурые хүдэлгэнгүй хахалха байна. Эндэ hалхинай ехээр үлеэдэг газартахи тарялан зуруд зуруудаар элдүүрнлэгдэжэ таригдана. Мүнөө совхозой нэгэдэхи отделенидэ шаблаагүй анзаhаар хахалагдаhан газартаа СЗС-2,1 түхэлэй шэнэ, тусгаар hолоомоной узуурта тарилга хэдэг сеялкээр тарижа байнхай. Энэ сеялкэнь газарай хүрьhэ доогуурнь отолхо тусхай хутагатай, үрэhэ таряад, үшөө хүрьhыень няггаруулан дараха хүндэ дискэтэй. Эндэ трактористнар Николай Майоров, Павел Нимаев гэгшэд ДТ-75 тракторнуудаар тиимэ 3—3 сеялкэ шэрээд, үдэрэй 15 гектарай орондо тус тустаа 20—21 гектар тарина.

— Зуруд зуруудаар элдүүрилэгдэhэн 1000 гектар газар бии. Эдэ хахалагша зуруудуудтань тарилга хээд, хажуудахи зуруудай hолоомоной узуурые сэбэр паар болгожо, баhал шаблаагүй хутагатай анзаhаар хахалхабди. Урдань энэ газарые юрын анзаhаар хүрьhыень урбуулан хахалхадамнай гектарай 2—3 центнер ургаса абтадаг hэн. Харин мүнөө тусхай техникээр агротехникын шэнэ гуримаар элдүүрилдэг болоhоноймнай ашаар гектарай 7—8 центнер орооhон абтана,— гэжэ 1-дэхи отделениин агроном В. М. Мантатов хөөрэнэ.

ХАРТААБХАЯА ТАРИЖА ЗАХАЛБА

Манай корреспондент Б. Ябжанов телефоноор дамжуулба:

Ажалай Улаан Тугай ордено «Сибиряк» колхозой Түхэреэнэй механизаторнууд ажахы соогоо түрүүлэн хабарайнгаа эртын тарилга дүүргэбэ. Отделениин таряашад 857 гектарта шэниисэ тариба. Мүнөө үедэ тэдэнэр хартаабхаяа тарижа эхилээ.

Эртын тарилгада дүршэлтэй механизаторнууд П. М. Софьин, П. И. Кобелев болон бусад габшагай бэрхээр ажаллажа, суг хүдэлдэг нүхэд сооhоо онсо шалгараа. Энэ шухала хүдэлмэрие болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ сеялкэшэд А. М. Сороковиков, Г. П. Нефедьев гэгшэдэй оруулhан хубита ехэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ ажахын механизаторнууд орооhо тарянай үндэр баян ургаса хуряажа абаха гэhэн уряа доро хабарайнгаа тарилгые үнгэргэжэ байнхай.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ХЭР ЯБАЖА БАЙhАН ТУХАЙ 1973 ОНОЙ МАЙН 14-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

	Орооhото ургамалнууд	Тэрэ тоодо шэниисэ	Силосэй ургамалнууд	Шэнэ газар хахалалга (гектараар)
Кабанскын	69	84	54	—
Захааминай	58	82	19	163
Прибайкалиин	58	43	17	—
Бэшүүрэй	55	73	—	258
Түнхэнэй	55	69	19	15
Сэлэнгын	48	72	28	598
Улаан-Үдын	48	60	14	676
Зэдын	44	72	61	919
Хойто-Байгалай	42	71	—	—
Загарайн	42	58	22	240
Мухар-Шэбэрэй	41	58	—	453
Хяагтын	38	58	49	49
Хэжэнгын	37	65	13	1177
Хоринн	35	51	9	309
Хурамхаанай	21	33	—	306
Яруунын	18	23	10	564
Баргажанай	9	37	—	280
Республика бүхыдөө:	42	61	29	6007

„Штерн“ журналай главна редакторай асуудалнуудта Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ҮГЭhЭН ХАРЮУ

…ЦК-гай Генеральна секретарь …режнев майн 13-да Кремльдэ Баруун …ай «Штерн» журналай главна редактор …гэгшэтэй уулзажа, интервью үгөө. …ай асуудалнуудта нүхэр Л. И. Брежнэвэй …hэн харюу доро толилогдоно.

…дал: Господин Генеральна секретарь, … хоноод Та тушаалай хэрэгээр ФРГ… Энэ айлшалалгын зорилго тушаа …хэ гээшэбтэ?

…: 1970 оной августда эхи табитда…эгые үргэлжэлүүлхээ би Бонн ошо… Тэрэ үедэ Московско договор доро гар …hан бэлэй. Тэрэ гар табилгаhаа хойшо …ай үнгэрөөгүйшье hаань, энэ ушар … ФРГ хоёрой хоорондохи харилсаа … бүхы талын хүгжэлтэдэ шиидхэхы ша… гэжэ мүнөө хэлэжэ болоно.

…хоорондын хуулиин талаhаа энэ догодой … ехэ, бодото удха шанар тухай … мүнөө хэлэжэ эхилээ hаам, энэ хадаа … мэдээжэ зүйлнүүд болохо байна. … ондоо нэгэ юумэн тухай онсолон … хүсэлтэйб, тодорхойлбол, энэ дого…орально-политическэ онсо үүргэ ту… байнаб. Энэ договорой хүсэндөө … манай оронуудай хоорондохи, ма…үүдай хоорондохи харилсаануудай …жые ёhотоор байгуулха талаар хү… …хилхэ арга олгоо.

…р В. Брандттай хөөрэлдөө хэхэдээ, …сахан хэгдэhэн ажалай дүнгүүдые … гэжэ оролдохогүйбди. Нэн түрүүн, … хараа шэглэлнүүдээ суттаа бодом… …одорхойлхо зэргэтэйбди. Бүхы талын …ческэ, экономическа, научно-техниче… культурын талаар манай гүрэнүү… …дохи холбооe саашадань хүгжөөхэ … хэлэгдэнэ. Тэрэшэлэн бэе бэедээ …ээр хандаха ябадалые бэхижүүл… …элэгдэнэ. Энэ ушар мүн лэ бага бэшэ удха шанартай юм. Уласхоорондын томо асуудалнуудые харалга канцлер Брандтташье. намдашье ехэ hонирхолтой ха юм даа. Энээн тушаа СССР, мүн ФРГ өөhэдынгөө үгэ хэлэжэ шадаха байна. Энэнь юуб гэхэдэ, нэн түрүүн Европын хэрэгүүд болоно.

Тусхайлбал, ниитэ Европын зүблөөн ба тэрэнэй үрэ дүнгүүд тушаа асуудалнуудаар федеральна канцлертай hаналаа андалдалгые бидэнэр ехэ удха шанартай дээрэ тоолонобди. Эдэ асуудалнуудта нэгэн адляар хандаха тушаа зүбшэлгэ манай оронуудай хоорондохи харилсаануудые саашадань хүгжөөлгэдэ, тиихэдэ бүхы Европыншье оршон байдалда hайн нүлөө үзүүлхэнь дамжаггүй гэжэ hанагдана.

Канцлер В. Брандттай минии хөөрэлдөөн энэшье ушарта ашатай туhатай байха гэжэ, эб найрамдалай, уласхоорондын хани харилсаанай аша туhада хэрэгтэй байха бээ гэжэ найдаха хүсэл түрэнэ. Москвада, мүн Ореанда болоhон уулзалгануудай үедэ hайн харилсаанууд тогтоhон бэлэй.

Асуудал: Господин Генеральна секретарь. Федеративна республикада Та түрүүшынхеэ ошохотнай. Та ямар hанал бодолтойгоор манай орондо ерэхэтнай гээшэб?

Харюу: Би ФРГ ехэтэ hонирхон ошохомни. hайн hаналтайгаар, ямар нэгэн муу бодолгүйгөөр ошохомни.

Танай орон тушаа минии hонирхол — промышленна, научна, культурна ажал ябуулгын олон hалбаринуудтахи түйлалтануудыень мэдэхэ хүнэй юрын hонирхол бэшэ юм. Үгы, энэ хадаа нэн түрүүн—политическэ hонирхол болоно. ФРГ-тэй саашадаашье харилсаагаа хүгжөөхэ шууд сэхэ хүсэл манайда бии юм. Тиимэ дээрэhээ юумые нюдөөрөө хараха гээшэ, Танай гүрэнэй, мүн политическэ ажал ябуулагшадай хараа бодолнуудые, hанал сэдьхэлые, эрхэтэдэй, үргэн олониитын бүлэгүүдэй hанал бодолые гүнзэгыгөөр ойлгожо абаха, мэдэрхэ гээшэ тон шухала юм.

Асуудал: манай орон дотор Танай партиин ЦК-гай hаяхан болоhон Пленумээр ехэтэ hонирхоно. Энэ Пленум уласхоорондын политикын асуудалнуудта зорюулагдаhан байна. Пленум тухай али нэгэн юумэ Та манай уншагшадта хэлэжэ үгэхэ гээшэ гүт?

Харюу: Пленумэй тогтоол толилогдонхой. тэрэ үргэнөөр тайлбарилагдана. Тиимэhээ дахинаа дабтаха хэрэггүй гээшэ ха.

ЦК-гай Пленум дээрэ манай уласхоорондын политикын бүхы асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Аха дүү социалис оронуудтай — Польшо, Германиин Демократическа Республика, Чехословаки, Венгри, Болгари, Румыни болон бусад оронуудтай бүхы талын хани харилсаа бэхижүүлхэ, үргэдхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа hэн.

Европо тушаа хэлэбэл, энэ түби дээрэхи аюулгүйн байдалай гол асуудалнуудта, ниитэ Европын зүблөөндэ бэлэдхэхэ, амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадалда онсо анхарал хандуулагдаа. Энэ зүблөөнэй үрэ дүнгүүд болбол ерээдүйн амгалан байдалда манай түбиин бүхы арадуудай бүри ехээр этигэдэг байхын тула Советскэ Союз өөрынгөө талаhаа бүхы хүсөөрөө оролдохоор хүсэд шиидэнги юм.

Танай оронтой харилсаагаа хүгжөөхэ тушаа манай шууд сэхэ хараа шугам, бодото алхамууд—эдэ бүгэдэ нэгэн hаналаар hайшаагдаа. Тиимэhээ манай партиин, бүхы совет арадай зүгhөө бата бэхи нэгэн hаналай дэмжэлгэ мэдэрэн, Германиин Федеративна Республика бидэнэр ошохомнай.

Асуудал: экономико, худалдаа наймаан, наука болон техникын талаар СССР ФРГ хоёрой харилсаа байгуулха hайн эрхэ нүхэсэлнүүд бии гэжэ Та тоолохо гээшэ гүт?

Харюу: эндэ нэн түрүүн, политическэ эрхэ нүхэсэлнүүдэй нүлөөн тухай асуудал гарана. Советскэ Союз ФРГ хоёрой хоорондо бүхы hалбаринуудаар бүхы талын холбоо хүгжөөхэ хүсэд дүүрэн, hайн эшэ үндэhэ Московско договор байгуулжа үгөө гэжэ би тоолохо байнаб. Эдэ холбоонуудые хүгжөөлгэ—манай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые hайжаруулха ниитэ хэрэгэй хубинь болоно. Тэрэнhээ гадна, эдэ холбоонуудай ашаг үрэтэй, үргэн байха ушар—энэ хадаа Совет-Баруун Германиин харилсаануудай мүнөө манай бодхоожо байhан бүхы байшангай бата бэхиие харуулhан ехэхэн гэршэ гээшэ.

Худалдаа наймаанай, экономическа, научно-техническэ талаар СССР ФРГ хоёрой хоорондо харилсаануудые горитойхоноор үргэдхэхэ бүхы үндэhэ hуури бии гэжэ hананаб. Баруун Германиин олон фирмэнүүд худалдаа наймаанай талаар томо зургаанууд гэжэ манай орондо hайн мэдээжэ юм.

Манай гүрэнүүдэй социально-экономическа байгуулалтын ондо ондоо шэнжэ шанартай байhан ушарhаа гараhан тодорхой бэрхэшээлнүүд бии гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Зүгөөр танай ороной хэрэг эрхилдэг бүлэгүүд, мүн манай худалдаа наймаанай организацинууд бэе бэедээ ашатай туhатай байлгын үндэhэ hуури дээрэ хүсэл оролдолгоёо амжалтатайгаар гаргажа шадаха байна. Бонндо болохо хөөрэлдөөнүүд тэндэ баталагдажа, гар табигдажа болохо хэлсээнүүд Советскэ Союзай ба Германиин Федеративна Республикын хоорондохи харилсаанда шэнэ далайса үгэхэ ябадалда туhалха бээ гэжэ hананаб.

Германиин Федеративна Республикатай тогтоохо манай харилсаануудта бидэнэр эб найрамдалай тала баримталан, hайн сэдьхэлтэйгээр, бэе бэедээ ашатай туhатай харилсаа хүгжөөхэ эрмэлзэлгэтэйгээр хандана бди гээд би түгэсхэлдөө үшөө дахин онсолон тэмдэглэхэ хүсэлтэйб. Тиимэ харилсаан болбол манай хоёр оронуудай арадуудhаа гадна, бүхы Европодо, тэрэнэй аюулгүй байдалай хэрэгтэ ехэ туhа хүргэхэ гэжэ этигэнэбди. Дээрэ хэлэгдэhэн hанал бодолтойгоор би танай журналай уншагшадта амар мэндые, hайн хүсэлэнгүүдые хүргэхэ байнаб.

БУРЯАДАЙ ИНДУСТРИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН АЛХАМУУД

К. М. ПРОДАЙВОДА,
КПСС-эй обкомой секретарь

АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКЫНГАА 50 жэлэй алтан ойдо бэлдэжэ байhан ажалшаднай гаталан гараhан замаа эрьен хаража, омогорхохо ёhоороо омогорхоно. Үнэхөөрөө түрэл хизаарайнгаа үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хэзээдэшье үзэгдөөгүй асари ехэ хүгжэлтөөр омогорхохоор гээшэ. Түүхын богонихон болзор соо туйлай ехэ хубилалта болоо. Барга бүдүүлиг, үмсын, нүүдэл байдалhаа мүнөө үеын техникээр зэбсэгжэнги ажахытай, соёл болбосоролоор түгэс ажаhуудалтай болообди.

Коммунис парти олонациональна социалис гүрэнние байгуулха ленинскэ түсэбые бэелүүлэн, урдань дарлалта доро байhан арадуудай политическэ, экономическа ба культурна гээгдэлые усадхаха орёо хэрэг шиидхэжэ шадаа.

Буряадай АССР-эй промышленностиие, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые байгуулга ба хүгжөөлгэ хадаа партиин зохёоhон политикын бодото бэелэлгын эли тодо гэршэ мүн болоно. Совет гүрэн республикыемнай индустриализацилхын тула ехэ мүнгэ зөөри, техникэ үгэhэн, мэргэжэлтэдые, хүдэлмэришэдые эльгээhэн байна.

Түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ гүрэн түрын удха шанартай промышленна томо предприятинууд — локомотив-вагон заhабарилгын завод, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, Улаан-Үдын мяха-консервын болон тээрмын комбинадууд, шэлэй оньhожоруулагдамал завод болон бусад предприятинууд бодхоогдожо эхилээ.

Промышленна шэнэ предприятинуудые бариха, хүсэндэнь оруулха хэрэгтэ бүхы оронойманай хүдэлмэришэн анги сэгнэшэгүй ехэ туhаламжа хүргэhэн байна. Москва, Ленинград, Свердловск, Ростов, Днепропетровск болон бусад городуудhаа мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд, технигүүд, инженернүүд манай эндэ эльгээгдээ. Тэдэнэр барилгашадай, хабсаргагшадай коллективүүдэй гол хүсэн, тулгуури болоhон, мэргэжэл шадабаряа, дүй дүршэлөө барилгада ерэhэн нютагай хүнүүдтэ дамжуулан үгэhэн байна.

Үрэмдэгшэ Евгений Григорьевич Курочкин Ленинградhаа 1935 ондо локомотив-вагон заhабарилгын заводто ерээ hэн. Тэрэ мүнөөшье инструментальна цехтээ ажаллаhан зандаа. Заводто хүдэлhэн жэлнүүдэй үедэ дүй дүршэлтэй 56 станочнигуудые бэлдээ. Евгений Григорьевич габшагай hайнаар ажаллаhанайнгаа түлөө СССР-эй гурбан орденоор шагнагдаhан. Республикымнай ажалшад тэрэниие V—VI-дахи зарлалай СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар hунгаhан байгаа. Ставропольhаа ерэhэн механик Александр Семенович Горобец Ленинэй орденто мяхаконсервын комбинадай директор болотороо ургаа hэн.

Хэдэн зуугаад, мянгаад коммунист, комсомолшууд Буряадай хүдөө тосхонуудhаа индустриализациин барилгануудта ерээ. Барилгашад олон бэрхэшээл дабаhан, шэн габьяа гарган ажаллаhан байна. Үндэhэ яhатанhаа хүдэлмэришэн анги, ажалша интеллигенци ургаар гараа. Мүнөө предприяти бүхэндэ хэдэн зуугаад буряад хүдэлмэришэд, технигүүд, инженернүүд ажаллана. Буряадуудтай, ородуудтай хамта республикымнай предприяти, барилгануудта оронойманай хэдэн олон үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд ажаллажа, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлсэжэ байна.

Республикымнай олонациональна хүдэлмэришэн анги, интеллигенци гоё hайхан социалис ёhо заншал, совет патриотизмын, пролетарска интернационализмын шэнжэ шанар ухаан бодолдоо, ажал ябуулгадаа шэнгээн, үүсхэлтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Буряадаймнай ажалшад түрэл хизаараа индустриализацилха зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаа.

Республикымнай промышленна продукци Зүүн-Сибириин экономическа районой үйлэдбэриин ниитэ хэмжээндэ горитой хуби эзэлдэг болоо. Зүүн-Сибириин газар дайдын 8,5 процентые эзэлдэг, эндэ ажаhуугшадай дундаhаа 11 процентын хүн зонтой манай республика энэ экономическа район дотор бүтээгдэдэг электродвигательнүүдэй, тракторна прицепүүдэй, сэбэрлэн угаагдадаг нооhоной, нэхэн гаргагдадаг сэмбэ бүдэй 100 процентые, сонхын шэлэй табанай дүрбэн хубиhаа үлүүтэйе, автомобильна крануудай, приборнууд болон автоматизациин хэрэгсэлнүүдэй дүрбэнэй гурба шахуу хубиие, хубсаhа угаадаг машинануудай гурбанай хоёр шахуу хубиие, баригдадаг загаhан болон хэгдэдэг бүхы консервын гурбан хубиие, ондоошье продукци үйлэдбэрилнэ гээшэ.

Совет засагай тогтоhонhоо хойшо 200-hаа үлүүтэй предприяти республика доторнай баригдаа. 1923 ондо 830 хүдэлмэрилэгшэд бии байгаа hаа, алтан ойн гүйсэхэ энэ жэлдэ промышленностьдамнай промышленно-үйлэдбэриин 84220 хүдэлмэрилэгшэд тоологдоно. Тиихэтэй хамта кадрнуудай шэнжэ шанар үндэhөөрөө хубиланхай. Промышленна предприятинуудта арба мянга гаран инженер, технигүүд ажаллана.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээнэй ургалта hонин. Республикымнай промышленность үнтэрэгшэ 50 жэлэй туршада хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа. Энэ ургалтань оронойманай хүгжэлтын дунда зэргын хэмжээнhээ ехэ байна. Хэрбээ 1972 ондо оронойманай промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1922 онойхиhоо 320 дахин ехээр ургаhан байбал, Буряадай АССР-эй ургалтын хэмжээн 900 шахуу дахин ехэ болоо.

Һүүлэй арбан жэл соо республикымнай промышленность урдынхиhаа бүри хурданаар хүгжөө. Энэ хадаа Сибириин болон Алас-Дурнын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые булюу түргэнөөр хүгжөөхэ гэhэн КПСС-эй XXIII болон XXIV съезднүүдэй шиидхэбэриин бодото бэелэл мүн.

Тусхай шэглэлтэйгээр, хамжан хүгжэhэнэй үндэhөөр, совет промышленна үйлэдбэриин нэгэ таhаршагүй хубинь болоhон республикымнай промышленность өөрынгөө продукци оронойнгоо бүхы шахуу область, хизаарнуудта эльгээнэ. Буряадай предприятинуудай продукци дэлхэйн 50 гаран оронуудта худалдагдана.

Экспортнэ худалдаа наймаан жэл бүхэндэ үргэдхэгдэнэ. Республикымнай предприятинуудай тамгатай зүйлнүүд аха дүү социалис оронуудта, хүгжэжэ байгаа Африкын, Азиин гүрэнүүдтэ, хүгжэнги капиталис оронууд болохо Итали, Франци, Баруун Германи, Англида дуратайгаар худалдан абтадаг байна. Дэлхэйн дэлгүүр дээрэ hайн шанартай, мүнөө үеын эрилтэдэ таарама продукци гүйсэтэй юм. «Электромашина» заводой хэдэг 100 киловатт хүсэтэй эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэhэн электродвигательнүүдые хүгжэнги капиталис оронууд худалдан абана. Урдань иимэ зүйл бүтээн гаргагдахаhаа байтагай манай эндэ хэрэглэгдэдэгшьегүй hэн.

Промышленностиимнай табин жэлэй хүгжэлтэ хүдэлмэришэдэй, интеллигенциин эдэбхи үүсхэлтэ ажалай, анхарал оролдолгын, СССР-эй бүхы арадуудай хани ёhоной туhаламжын. Коммунис партиин болон Совет правительствын саг үргэлжын анхаралай ашаар туйлагдаhан байна.

* * *

Буряадай АССР-ые индустриализацилха түсэбэй ёhоор нютагай баялигуудые хэрэглэхэ, малтан абаха ба болбосоруулха предприятинуудhаа бүридэhэн промышленна томо комплекс байгуулха гэжэ хараалагдаhан юм. Урдань геолого-бэдэрэлгын, шэнжэлгын хүдэлмэри ондо ондоо министерствэнүүдэй экспедици, партинуудай хүсөөр хэгдэдэг байгаа. 1957 ондо Буряадай геологическа управлени эмхидхэгдээд, энэ хүдэлмэри комплексноор хэгдэдэг болоо. Саг үргэлжын кадрнуудтай, мүнөө үеын техникээр хангагдаhан энэ управлени байгаалиин баялигуудые бэдэрэн олоо, хэмжээ нөөсыень шэнжэлэн тодорхойлоо. «Билютайн», «Татарский ключ» уурхайн химическэ бүридэлөөрөө холисогүй известняк, Мухар-Талын перлит, Загарайн доломит, Кабанск шадархи цементын известняк, Сэлэнгын аймагай Баян-Зүрхэнэй, Мухар-Шэбэрэй Түгнын шулуу нүүрhэн, Прибайкальска аймагай Черемшанска кварцит, Баунтын аймагай Молодежнын хризотил-асбест, мүн барилгын олон материал олдоhон, нарин нягтаар шэнжэлэгдэhэн байна. Улаан-Үдэ шадар олдоhон Ошурковска апатит фосфатна утэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ промышленна комплекс байгуулха бааза болгогдобо.

Гүрэн түрын удха шанартай горнорудна промышленность манай эндэ байгуулха баян нөөсэтэй минеральна малтамалнууд бии гэжэ хэлэхээр. Геологууд Б. М. Зубарев, В. Н. Силаков, Ю. И. Щеголихин, А. С. Филько, П. Г. Шобогоров, В. Н. Игнатович, Р. С. Тарасова, М. Н. Хулугуров, М. А. Малышев, буровигууд И. В. Давыдов, С. Е. Захарин, горнопроходчигууд А. М. Аюров, В. Э. Дугаров болон бусад нүхэд геологическа алба байгуулха, хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туhа нэмэри оруулhан байна. Наймадахи табан жэлэй туршада ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохоной эдэбхи үүсхэл гаргаhанайнгаа түлөө 12 мэргэжэлтэд СССР-эй Гүрэнэй шанда хүртөө, геологоуправлени Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа.

АШАГТА МАЛТАМАЛАЙ промышленность республикымнай эгээл үнинэй hалбари юм. Зуун жэлэй саада тээ эндэ алтан малтагдажа эхилээ hэн. Харин Буряадай АССР-эй тогтоhонhоо хойшо алтанай промышленность зүбөөр хүгжөөгдөө.

Захааминай аймагай тайгада 1932 ондо руда олдожо, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат баригдаhан. Иимэ ашагта малтамал ганса республикымнай арадай ажахыда бэшэ, харин оронойнгоо үнгэтэ ба шухаг металлай промышленность хүгжөөлгэдэ ехэ удха шанартай байба. Комбинат 40 шахуу жэлэй туршада оронойнгоо металлургиие вольфрам, молибденээр хангажа байhаар. Техническэ дэбжэлтэ туйлаhанай ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэнэ. Саашадаа комбинат хүгжэхэ, вольфрамай үйлэдбэри үргэдхэгдэхэ, Юнхэрэй уурхай ашаглалгада оруулагдаха юм.

«Татарский ключ» карьероуправлени, Загарайн доломидай, Мухар-Талын карьер хүгжэжэ байна. Эдэ малтамалнуудаар Хабаровска хизаарай, Эрхүүтэй областиин предприятинууд хангагдана.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбэй ёhоор оронойн зүүн зүгтэхи эгээл томо болохо Забайкальска апатитова комбинат 1974 ондо республика доторнай баригдажа эхилхэ. Черемшанска кварцит хэрэглэхэ хүдэлмэри 1975 онhоо хэгдэжэ захалха юм.

ОЙ МОДОН Буряадаймнай байгаалиин баялигуудай дунда ехэ hуури эзэлнэ. Республикымнай газар дайдын гурбанай хоёр хубинь ой модоор хүшагданхай, тэрэнэй нөөсэ хоёр миллиард кубометр гэжэ багсаагдана. Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленность арадаймнай ажахын нэгэ шухала hалбари болонхой.

1931 ондо «Бурлес» трест эмхидхэгдээ hэн. Тэрэнэй hуури дээрэ 1953 ондо «Забайкаллес» комбинат байгуулагдаа. Модо бэлэдхэлые промышленна аргаар эмхидхэжэ эхилhэнhээ хойшо мебель хэхэ, гэр бариха, технологическа зомгооhо үйлэдбэрилхэ, модо-зомгооhоор плитэ хэхэ шэнэ, томо үйлэдбэри байгуулагдаhан юм.

Урдань саг зуурын ажал байhанаа мүнөө модо бэлэдхэлгэ бүхэли жэлэй туршада ябуулагдадаг, оньhожоруулагдамал hалбари болгогдоо. Модо бэлэдхэлэй, модо болбосоруулгын хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньhожоруулха асуудал hүүлэй арбаад жэлэй туршада ашаг үрэтэйгөөр шиидхэгдэhэн байна. Хүсэ ехэтэй таллуулгын ТДТ-75 трактор, араата погрузчик хэрэглэhэнэй ашаар ажалай бүтээсэ гурба дахин дээшэлүүлэгдээ.

Буряадай АССР-эй эзэлдэг газар дайда дээрэ байгаалиин гайхамшагта шэмэг — Байгал далай оршодог юм. 300 гаран гол, горхонуудай шудхан ородог энэ далай, тэрэнние хүбөөлэн нэмжыгшэ ой модон арадай ажахыда онсо удха шанартай. Ой модые ашагтай hайнаар хэрэглэхэ гээшэ бүгэдэ арадай хэрэг мүн гэжэ тоологдоно.

Республикымнай ой модоной промышленностиин, модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд онсо удха шанартай хоёр асуудал — байгаалиие хамгаалгада ой модоной дүүргэдэг үүргые сахихатай хамта, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ зорилго шиидхэнэ.

«Забайкаллес» комбинадта модо бэлэдхэлэй, шэрэлгын шэнэ технологи нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Тэрэнэй гол илгаань гэхэдэ, модон Байгал далайгаар миин урадхуулагдахаяа болинхой. Модон ута зандаа багсалагдан, автомобильна, түмэр замай харгыгаар шэрэгдэжэ, хэрэглэгшэдтээ хүргэгдэдэг болоо. Үргэлжэдөө оньhожоруулагдаhан доодо складуудта модон илгагдана, тайрагдана, тиигэжэ тэрэнэй тайрадаhа, хибэдэhэ, зомгооhо хэрэглэхэ арга хангагдаба. Эдэ үлэгдэл, халдаhанhаа целлюлозо-картон болон модо-зомгооhоной плитэ хэгдэнэ.

Модо болбосоруулгын промышленность жэл бүхэндэ улам хүгжэжэ байhаар. Модо-зомгооhоной плитэ үйлэдбэрилхэ цех Онохойн комбинадта баригдаа. Сэлэнгын ЦКК-гай жэлдээ 140 мянган тонно картон үйлэдбэрилхэ түрүүшын ээлжээн республикын 50 жэлэй ой болотор ашаглалгада тушаагдаха юм. Тэрэнэй хоёрдохи ээлжээн жэлэй hүүл багта ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Модо ашагтай hайнаар хэрэглэхэ зорилгын нэгэ гол шэглэл хадаа мебель үйлэдбэрилгые үргэдхэхэ зорилго юм. Олон янзын мебелиин хэгдэдэг болобошье, арад зоной ургажа байгаа эрилтэ үшөө муугаар хангагдана. Энэ эрилтые дүүрэн hайнаар хангахын тула шэнэ цех Буряадай модо болбосоруулгын ба мебелиин комбинадта баригдажа эхилээ. 1974 ондо ашаглалгада оруулагдаха ёhотой цех жэлдээ 4,5 миллион түхэригэй мебель хэхэ даабаритай юм. Мүн ажаhуудалай хэрэглэлэй зүйлнүүд модо болбосоруулгын предприятинуудта бүтээгдэжэ захалаа.

Ой модоной промышленностиин 650 түрүүшүүл СССР-эй орден ба медальнуудаар шагнагдаа. Бага комплексно бригадануудай бригадирнууд Иван Афанасьевич Костромин, Алексей Павлович Кудряшов (Хандагатайн леспромхоз), Николай Филиппович Семенов (Хандагайн леспромхоз), Шулуутайн леспромхозой паровой машинист Павел Родионович Чабан Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Орден, медальнуудаар шагнагдагшадай дундаhаа энэ hалбариин ветеранууд, Хоринн леспромхозой Ленинэй орденто мастер Максар Бадмаевич Бардуев, комбинадай начальник Аркадий Иванович Кораблев бии.

Болбосоруулгын олон hалбаритай, түргэнөөр хүгжэжэ байhан промышленностиин республика гэжэ Буряад оронние нэрлэмээр.

МАШИНА БҮТЭЭЛГЫН металл болбосоруулгын hалбари булюу hуури эзэлнэ. Энэ hалбариин үнинэй предприяти «Электромашина» завод юм. Тэрэ 50 жэлэйнгээ ойе 1971 ондо тэмдэглээ. Дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ завод Зүүн Сибириин модо бэлэдхэлэй промышленностиин заhабариин бааза байhанаа, 1960 ондо машина бүтээлгын продукци — К-61 түхэлэй автокрануудые хэжэ эхилээ. Энээнэй hүүлээр нэгэ жэлэй үнгэрхэдэ, «Механлит» завод РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор «Электромашина» гэжэ нэрлэгдээ. Крануудые хэхэ үйлэдбэри хүгжөөхэтэй хамта, 100 киловатт хүсэтэй электрын машина бүтээжэ захалhан юм. Мүнөө заводой продукци орон дотороо, мүн хилын саанахи 30 гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ.

Заводой коллектив үйлэдбэреэ үргэдхэн хүгжөөнэ, hайн шанартай, найдамтай бэхи продукци бүтээн гаргаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Тэрэнэй продукци республика дотороо эгээл түрүүлэн эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ 1971 ондо хүртөө. Үйлэдбэреэ хүгжөөхэ, нарижуулан hайжаруулха талаар эрхим hайн үрэ дүнгүүдые туйлаhанай түлөө завод 1971 оной сентябрь соо «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаhан юм.

Һүүлэй хорёод жэлнүүдтэ hалбариин бүридхэл нарижуулан hайжаруулагдана. Электротехническэ промышленность байгуулхаhаа гадна, түрүү hалбари болохо прибор бүтээлгэ хүгжөөгдэжэ эхилээ. ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводууд энэ hалбариин предприятинууд юм. Нютагай промышленностиин зүйлнүүдые хэдэг «Металлоширпотреб» болон мотоор-заhабарилгын заводуудые нэгэдүүлжэ, 1964 ондо эмхидхэгдэhэн «Теплоприбор» завод мүнөө 30 гаран элдэб түхэлэй прибор, автоматизациин хэрэгсэлнүүдые бүтээнэ. Халуун уурал дабалта шалгадаг автомат зүйлнүүд орон дотороо эгээл түрүүшынхеэ эндэ хэгдэжэ эхилээ.

Заводой коллектив үнэтэ олон үүсхэл республика дотороо дэлгэрүүлээ. Түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда эгээл түрүүлэн ороо. Энэ гурим амжалтатайгаар нэбтэрүүлжэ, продукцияа голодоhогүйгөөр, гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр техническэ хиналтын таhагта тушааха Саратовска гурим хэрэглэжэ эхилhэн юм. Иимэ гуримаар заводой бүхы продукциин 96,6 процентнь мүнөө тушаагдана. Заводто 25 жэлэй туршада hайнаар ажаллажа байhан шудхалаа хэгшэ Константин Сергеевич Брянский, слесарь Иннокентий Иннокентьевич Антипин, 20 жэлэй хугасаада завод толгойлжо ябаhан Павел Сергеевич Сытов үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулhан байна.

Шэнэ-Бэрээнэй, Сэлэн-Дүүмын механическа заводууд хурдан түргэн хүгжэжэ байhан машина бүтээлгын залуу предприятинууд болоно. Тракторна прицеп, пилорама, эбэртэ бодо малай Уhалууриин түхеэрэлгэ, нүүдэл мастерской болон бусад шухала продукци эндэ бүтээгдэнэ.

Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын, Элхиин, Татауровай авто-заhабариин, электро-заhабариин заводууд энэ hалбари дотороо ехэ hуури эзэлнэ.

Электровоз, тепловоз, цельнометаллическа пассажирска вагонуудые заhабаридаг, запасной частьнуудые бүтээдэг локомотив-вагон заhабарилгын завод оронойманай томо, түрүү предприятинуудай нэгэн. Ажалай ба Оборонын Соведэй декредээр 1932 ондо баригдажа эхилhэн завод ороной габшагай барилгануудай тоодо оролсоо hэн. Олон мянган барилгашадай коллектив байгуулха орёо зорилго богони болзор соо шиидхэгдээ. Партиин ЦК-гай шиидхэбэреэр оронойманай түб городуудhаа мэргэжэлтэд эндэ ерэhэн.

Завод заhабари хэхын хажуугаар шэнэ локомотивуудые хэжэ эхилээ hэн. 1938 оной май соо «СО» түхэлэй түрүүшын паровоз заводой хашаа сооhоо үдэшэгдэhэн байна. 1948 ондо локомотивууд заhабарилагдадаг болоо. Ураал, Сибирь, Алас-Дурна зүгэй заhабариин томо бааза болоhон завод шэнэдхэн байгуулагдаа, hэльбэн заhабарилагдаа. Иимэ томо завод республикымнай промышленность хүгжөөлгэдэ, хүдэлмэришэн анги, техническэ интеллигенци хүмүүжүүлэн байгуулгада, арадай ажахын бусад hалбаринуудай кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэhэн байна. 1948 ондо завод Ленинэй орденоор шагнагдаа.

Республикымнай болбосоруулгын промышленностьда эдеэ хоолой, хүнгэн промышленностиин hалбариин хуби горитой ехэ.

Октябриин революциин урда тээхи хуушанай hалбари гэжэ тоологдобошье, эдеэ хоолой промышленность имагтал Совет засагай жэлнүүдтэ шэнээр байгуулагдаа. Энэ hалбариин предприятинууд нютагай мал ажалай, мүн ургамалай айхабтар баян зүйлнүүдые хэрэглэн ажаллана. Мяха, hү, загаhа үйлэдбэрилэн болбосоруулха, кондитерска болон хилээмэнэй зүйлнүүдые хэхэ гол шэглэлтэй hалбаринууд хүгжөөгдэнэ.

Мяханай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэл энэ hалбариин түрүү зэргэдэ гэхээр. Улаан-Үдын мяхаконсервын комбинат оронойманай томо предприяти юм. 1931 ондо баригдажа эхилhэн, 1936 ондо ашаглалгада оруулагдаhан энэ комбинат Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ фронтые, ороноо эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха хэрэгтэ горитой туhа нэмэри оруулhан байна. Коллективэй ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, Оборонын Гүрэнэй Комитедэй дамжуулгын Улаан тугта 4 дахин хүртэhэн, тэрэнээ хэтэ мүнхэдөө хадагалжа байха эрхэдэ хүртэhэн байна.

Үйлэдбэриие хүгжөөхэ, нарижуулан hайжаруулха талаар дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ ехэ ажал эндэ хэгдээ. Түүхэй эд, эдеэ хоолой зүйлнүүдые hайнаар болбосоруулан хэрэглэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Үдэ-хөөбэреэр подушка оёхо, хэрэглэлэй жэжэ бужа зүйлнүүдые, эдеэ хоолой желатин хэхэ гэхэ мэтэ үйлэдбэри эмхидхэгдэнхэй. 1966 ондо комбинат Ленинэй орденоор шагнагдаа.

Энэ табан жэлэй үедэ комбинадай үйлэдбэри үргэдхэгдэхэ, нарижуулан hайжаруулагдаха юм. Халаан соогоо 30 тонно шубуу үүсэлхэ, болбосоруулха цех байгша ондо ашаглалгада оруулагдахань.

Республикымнай кондитерска промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. Ивалгын, Тарбагатайн кондитерска фабриканууд шэнэ түхеэрэлгээр хангагдажа, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэhэн, ассортиментыень олошоруулhан, шанарыень hайжаруулhан байна. 1971 ондо хүдэлжэ эхилhэн Улаан-Үдын кондитерска фабрика жэлдээ 14 мянган тонно эдеэ хоолой зүйл үйлэдбэрилэн гаргана.

Һү буйлуулга эдеэ хоолой промышленностиимнай шухала шэглэл болонхой. Городуудта ажаhуугшадай олошорхотой, эдеэ хоолой культурын дээшэлхэтэй хамта, hүнэй олон янзын продукци буйлуулан гаргаха эрилтэ табигдана. Һайн үйлэдбэритэй заводуудые байгуулаагүй hаа, энэ эрилтэ дүүргэхэнь бэрхэтэй юм. Дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдын, Захааминай, Кабанскын, Хэжэнгын, Хүдэри-Сомоной, Загарайн hүнэй заводууд баригдаа. Энэ табан жэлэй туршада Баянголой hүнэй, сыр хэлгын завод, халаан соогоо 100 тонно hү буйлуулха Улаан-Үдын hүнэй комбинат баригдажа эхилхэ юм.

ЗАЛУУ ҺАЛБАРИ — хүнгэн промышленность амжалтатайгаар хүгжэжэ байна. Дайнай hүүлэй үедэ эмхидхэгдэhэн энэ hалбариин продукци республикын ниитэ үйлэдбэриин хэмжээнэй 30 шахуу процентые эзэлдэг болоо. Тэрэнэй предприятинуудта нооhон сэбэрлэн угаагдана, нооhон бүд нэхэн гаргагдана, трикотажна хубсаhан, гутал оёгдоно.

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика энэ hалбариин гол предприяти юм. Фабрика hүүлэй хэдэн жэлэй туршада техническэ талаараа шэнээр зэбсэгжүүлэгдээ, нарин сэмбэ, холимол сэмбэ бүд нэхэдэг болоо. Шэнэдхэн байгуулгын үедэ гол цехүүд баригдаа, шэнэ техникээр хангагдаа. Энэ бүгэдэ хадаа продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ашаг үрэ hайжаруулха арга хангаhан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар фабрика оронойнгоо түрүү предприятинуудай туйлаhан хэмжээндэ хүрэhэн байна.

Мүнөө фабрика 9 артикулай, 100 элдэб үнгэтэй 1570 мянган метр сэмбэ бүд нэхэн гаргана. Багахан предприятиин hуури дээрэ мүнөө үеын техникээр хангагдаhан, эрхим шанартай продукци бүтээдэг фабрика урган бодоо. Фабрика саашадаа үргэдхэгдэхэ, нэхэлгын үйлэдбэриин томо корпус баригдаха юм.

1961 ондо ашаглалгада тушаагдаhан Хяагтын ээрэлгэ-трикотажна фабрика шэнэ түхэлэй гадар хубсаhа гаргана. Нээгдэhэнhээ хойшо энэ фабрикын худалдаанда гаргадаг продукци дүрбэ дахин ехэдхэгдээ, ажалай бүтээсэ 2,5 дахин дээшэлүүлэгдээ. Республикымнай трикотажна үйлэдбэри саашадаа бүри хүгжэхэ юм. Жэлдээ 8,5 миллион гадар трикотаж хубсаhа нэхэн оёхо Улаан-Үдын шэнэ фабрика энэ табан жэлэй үедэ баригдахаар хараалагдана.

Нооhо сэбэрлэн угаадаг Улаан-Үдын фабрика 1963 ондо хүдэлжэ эхилээ. Оронойманай зүүн зүгтэхи эгээл томо энэ фабрика Зүүн Сибирьhээ, мүн хилын саанаhаа тушаан абадаг 30 мянган тонно нооhо сэбэрлэн угаадаг юм.

Нютагай промышленностиин мэдэлэй оёдолой үйлэдбэри Улаан-Үдын горпромкомбинадай оёдолой цехhээ эхи заха абана. Тэрэнэй hуури дээрэ 1955 ондо Улаан-Үдын оёдолой фабрика эмхидхэгдээд, жэл соо 5 миллион түхэригэй оёмол хубсаhа үгэдэг мүнөө үеын предприяти болотороо хүгжөө. 1961 ондо Галуута-Нуурта оёдолой 2-дохи фабрика байгуулагдаа. 1968 ондо Бэшүүрэй, 1972 ондо Бабушкинска оёдолой фабриканууд ашаглалгада оруулагдаhан байна. Предприятинуудай тусхай шэглэлтэй болоhоной үндэhэ hуури дээрэ оёдолой үйлэдбэри хүгжэнэ. Хамта дээрээ 14 миллион түхэригэй зүйлнүүд оёгдон гаргагдана.

БАРИЛГЫН ИНДУСТРИ республикымнай арадай ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа hалбари болонхой. Хүсэ ехэтэй шэнэ техникээр хангагдаhан, дүй дүршэлтэй, мэргэжэлтэй кадрнуудтай барилга-хабсаралгын томо управленинүүд, барилгын материалнуудай предприятинууд тэрэнэй үндэhэ hуури болохо юм.

Капитальна барилгын хүгжэлтын түүхэ — республикымнай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын, завод, фабрикануудые, культурно-ажаhуудалай объектнүүдые барилгын түүхэ мүн. Индустриализацилгын баатаршалгата онууд энэ түүхын түрүүшын хуудаhан юм. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ харюусалгата зорилго дүүргэhэн барилгашадай гайхамшагта эршэ зориг тухай энэ хуудаhан хөөрэжэ үгэнэ. Мүнөө үеымнай барилгашад ажалай энэ hайхан ёhо заншалые үргэлжэлүүлhээр.

Республикымнай барилгын талмайнууд дээрэ хэдэн мянгаад машина, механизмууд хүдэлгэгдэжэ, барилгашадай ажал нилээд ехээр хүнгэдхэхэ, бүтээсыень дээшэлүүлхэ арга олгоо. Үнгэрhэн жэлнүүдэй хугасаада барилгада ажалай бүтээсэ 10 шахуу дахин дээшэлhэн байна.

Мянга гурбан зуу гаран архитекторнүүд, инженернүүд, технигүүдэй ажалладаг нютагаймнай проектнэ институтуудай зохёоhон проектээр олон объектнүүд бодхоогдоно. «Бурятгражданпроект» институт проектнэ томо организаци юм.

Барилгада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилго шиидхэлгэдэ индустриализациин, барилгын индустриин өөрын баазын удха шанар сэгнэшэгүй ехэ. Хүдэлжэ байгаа заводууд жэл соо 200 мянган кубометр хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээнэ, гэр барилгын комбинат 50 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушаана.

Энэ табан жэлэй туршада барилгын бааза горитойгоор хубилгагдаха юм. Гэр барилгын комбинадай хүсэ шадал 100 мянган дүрбэлжэн метр талмайда хүргэгдэхэ, 150 мянган кубометр хабсаргамал түмэр-бетон, перлит-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ шадалтай шэнэ заводууд баригдаха байна. Барилгын организацинууд табан жэл соо 1640 миллион түхэригэй гэхэ гү, али наймадахи табан жэлэйхитэй сасуулхада, 1,6 дахин үлүү ехэ капитальна hомололго хэрэглэхэ гэжэ хараалагдаа.

Барилгын организацинуудай коллективүүдтэ ёhотой мастернууд хүмүүжэн ургаа. Социалис Ажалай Геройнууд Чойбон Цыбикович Цыбиков, комплексно бригадын бригадир Борис Алексеевич Полтарацкий, «Бурятцелинстрой» трестын комплексно бригадын бригадир, РСФСР-эй габьяата барилгашан Григорий Михайлович Бардаков болон бусад олон түрүүшүүл тэдэнэй дунда бии.

Шухала энэ hалбарида барилгын материалнуудай зургаан предприяти — шэлэй, цементын, асбоцементын зүйлнүүдэй, ханын материалнуудай заводууд оролсоно. Улаан-Үдын шэлэй завод республикымнай индустриализациин түрүүшын предприяти мүн болоно. Заводой коллектив шэнэ техникэ тодхон табихатай хамта, шэнэ, түрүү технологи нэбтэрүүлээ, хүшэр ажал оньhожоруулаа, технологическа процесс автомат аргаар хангаа, энээнэй ашаар ехэ шэл үйлэдбэрилэгдэнэ, пеэшэнүүдэй ажалай бүтээсэ 20—22 процентээр дээшэлүүлэгдэhэн байна.

Республикымнай барилгын материалнуудай промышленностьда шэнэ предприятинууд нэмэн ороо. 1953 ондо түрүүшын тонно цемент үйлэдбэрилhэн Тимлюйн цементын завод жэл ерэхэ бүри үргэдхэгдэжэ, шэнэдхэн байгуулагдаhаар. Алтан ойн гүйсэхэ энэ жэлдэ 625 мянган тонно тимлюйн цемент шэнэ барилгануудта эльгээгдэхэ юм. Амжалта туйлаhанай түлөө завод 1970 ондо КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй Ленинскэ ойн хүндэлэлэй грамотаар, 1972 ондо — СССР-эй 50 жэлэй Ойн хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаhан байна

1974 ондо Грязнухинска хирпиисын завод ашаглалгада тушааhанай, Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй завод үргэдхэhэнэй, шэнэдхэн байгуулhанай ашаар барилгын материалнуудай промышленность улам саашаа хүгжөөгдэхэ юм.

БУРЯАДАЙМНАЙ АРАДАЙ ажахын шухала **hалбари энергетикэ болоно.** Революциин урда тээхи түлишын-энергетическэ бааза ехэ түлюур hэн. Тэрэ үедэ түлишэдэ имагтал түлеэн хэрэглэгдэдэг байгаа. Галуута-Нуурай шулуу нүүрhэнэй уурхайн түрүүшын шахтанууд 1938 ондо бии болоо hэн. 36 мянган тонно нүүрhэн тэрэ жэлдэ абтаа бэлэй. Дайнай түрүүшын жэлдэ шулуу нүүрhэ малталга хоёр дахин дээшэлээ. Дайнай жэлнүүдтэ үшөө хоёр шахта ашаглалгада тушаагдаhан байна. Саашадаа шахтанууд бүтээсэ ехэтэй машинануудаар хангагдаа, түрүү технологи нэбтэрүүлэгдээ, үргэлжэдөө оньhожоруулагдаа. Тиигэжэ 1950 ондо хүсэ шадалынь 500 мянган тоннодо хүргэгдэhэн байна.

60-аад онуудта шулуу нүүрhэ малталга ехээр хүгжөөгдэбэ. Жэлдээ 600 мянган тонно нүүрhэ малтаха Бага-Холбоолжоной уурхай ашаглалгада тушаагдажа, 1,3 миллион тонно шулуу нүүрhэн малтагдадаг болоо. Хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаахада, hара соо 87 тонно нүүрhэн малтагдана. Энэнь дайнай жэлнүүдтэй сасуулхада, дүрбэ дахинhаа үлүү ехэ.

Энэ үедэ шулуу нүүрhэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй hайн кадрнууд хүмүүжэн ургаа. Социалис Ажалай Герой Гармажап Дабаевич Тучинов, комплексно бригадануудай бригадирнууд Валерий Спиридонович Можаров, Владимир Федорович Яковлев, экскаваторшигуудай бригадирнууд Петр Васильевич Балалаешников,

Семен Кузьмич Ше
самосвалай жолоошо
тор Иннокентьевич М
болон бусад коллекти
гоо хүндэтэй болонхо
Республикымнай
шын бааза саашада
ехээр хүгжэхөөр хара
дана. Табан жэлэй дүү
Холбоолжоной уурхай
дэлжэ эхилхэ. Жэлдэ
лион тонно шулуу нү
нэмээл аргаар малта
даг болохо юм. Саа
жэлнүүдтэ Баян-Зүр
уурхай баригдажа
Мухар-Шэбэрэй
Түгнын уурхай ашагла
оруулагдаха.
Электроэнергетикэ
гетическэ баазымнай
хуби юм. Тэрэ индус
зациин жэлнүүдтэ
эхилээ. 5,5 мянган
хүсэтэй Улаан-Үдын
ской станци 1933 он
дэлжэ захалhан. Томо
приятинуудай тоодо
ростацинууд оролсо
ригдажа байгаа.
Үйлэдбэрилгын хүсэ
хүгжөөлгые түргэдх
хамта, электроэнергети
шуу түргэнөөр
эрилтэ табигдаба.
15 жэлдэ энэ хэрэгтэ
тальна ехэ hомоло
рюулагдаа. Томо ста
халуун уhаар.
Улаан-Үдэ, Гусино
городуудые, Каменск
гадаг болоо.
Электрын элшэ
жуулха лининүүдые
ехэ хүдэлмэри хэгдэж
та дээрээ 20 мянган,
тоодо хүдөө нютагуу
мянган километр ута
ниинүүд татагдаа.
Ильичэй лампочк
раагүй нэгэшье hуу
зар наймадахи табан
үедэ үлөөгүй hэн. Энэ
«Бурятэнерго» упра
промышленна түхэ
нүүдэй 98,6 процент
бириин нэгэдхэмэл
hээ электрын элшэ
хангаха арга хангагд
Электроэнергетикы
жэлтэ промышленн
хүдөө ажахые болон
hалбаринуудые элек
элшэ хүсөөр хангал
жаруулхаhаа гадна,
далдаа тэрэнии
рэглэхэ арга олгобо
жэлэй хугасаада ажа
гэр байрануудта 40
гаран электрын пеэш
хогдохоор хараалагда
1200 мянган
хүсэтэй Галуута-
ГРЭС-эй баригдахада
роэнергетикэ улам
хүгжэхэ юм.
Арадаймнай ажахы
жэхэтэй хамта, түмэр
автомобильна харгыну
ригдаа. Түмэр зам
жүүлэгдэжэ, энэ харг
ашаа шэрэлгэ, ашаа
га, буулга 50 жэл соо
зуу дахин ехэдхэгдэб
пассажирска тра
ехээр хүгжэжэ, 150
рудаар, 16 мянган
метр харгыгаар пасс
нууд шэрэгдэдэг боло
Авиационно
хурдан түргэнөөр
ЛИ-2, АН-24 самол
вертолёдууд агаарай
хэрэглэгдэнэ. Мүнөө
орон СССР-эй аэроф
ваннэ республика
нэгэн болонхой. Ула
республикынгаа бүхы
гуудтай агаарай лине
богдонхой. Москва,
бирск, Хабаровск,
Иркутск городууд
холбоотой болоо. Эд
нүүдтэ ИЛ-18
нинидэнэ. Авиаци хү
хыда ехэ туhаламжа
дэг болоо.

* * *

Буряадаймнай пр
ленностиин ажалш
жэлэй түсэбтэ да
болзорhоонь урид дү
республикынгаа 50
ойе угтажа байна. Ү
2,5 жэл соо 1970 он
сасуулхада, валовой
ци үйлэдбэрилтэ 3
центhээ үлүү ехээр
лээ.
«Мүнөөнэй гол
юуб гэхэдэ, хараа
шууд хубилгаха,
эрхилэлгын үрэ ех
аргануудта гол анха
дуулха, тиин экон
ашаг үрэ эрид дэ
шухала болоно. Юр
хэлэгдэнэб гэхэдэ,
тээсэ дээшэлүүлhэн
но-техническэ дэбж
гэдхэhэнэй үндэhөө
жэ байгаа предп
дые бүри хүсэд дү
ашаглаhанай, ажа
бигдаhан түхэриг
хэрэглэгдэдэг мета
лишын, цементы
жүүлгын тонно
оруулагдадаг ашаг
ри ехэ болгоhоной
экономическа ургал
нэмээхэ шухала г
Брежнев СССР-эй 50
ой тухай элидхэл
тэмдэглэhэн байна.
Республикымнай
шад, хүн бүхэн энэ
зорилгые манай
хубиимнай хэрэг
лон, тэрэнии б
түлөө, үйлэдбэри
үрэ дээшэлүүлх
тэмсэл хаа хаанагү
жа байна. Бага
тайгаар hайн шанар
дукци ехээр бүтээн
гэhэн уряатай
үргэнөөр дэлгэрүүл
Промышленности
рилгын, транспорт
hалбаринуудтахи
ломжо, нөөсэнүү
рүүлэн хэрэглэхэ,
ажахын аша туhа
ниие хүсэдөөр
гэшэ респуб
ажалшадай нэрэ
хэрэг мүн болоно.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

ШУДАРГЫ АЖАЛАЙ ЭРШЭ ШАНГАДАНА

(РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ)

ЮҺЭДЭХИ ТАБАН жэлэй шиидхэхы й дүрбэдэхи апрель hара дүүрэбэ. Энэ соо редакцида хамта дээрээ 399 бэшэг. Тэдэнэй олонхинь газетын хуудаhа-дта толилогдожо, зариманиинь хэмжээ н тула зохихо партийна, советскэ, ажа органуудта, эмхи зургаануудта эль-гдэhэн байгаа.

дакцида орожо, газетэдэ толилогдо бэшэгүүдые шэнжэлэн харахада, рес-кын хүдэлмэришэн анги, хүдөөгэй шад болон малшад бүхэсоюзна социа мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, ша оной түсэбтэ даабаринуудые бол-hоонь урид амжалтатайгаар дүүргэхын шармайн оролдожо байна гээд тэм-лтэй. Мартын эсэстэ, апрелиин түрүү-хахад соо республикын аймаг, кол-совхозуудта механизаторнууд, лугово-болон тарян ажалай бүхы хүдэлмэ-дэй суглаанууд боложо, табан жэлэй хэхы ондо ороохо тарянай, газар та-ангай бусад ургамалнуудай баян ур-хуряаха, шэнэ газар элдүүрилхэ та-зорилгонуудаа зүбшэhэн байна. Оло-аймагуудта болоhон эдэ суглаануудай иалнууд газетэдэмнай дэлгэрэнгы-толилогдоо hэн. Тэдэниие уншаад бай-, колхоз болон совхозуудай таряашад анизаторнууд байгша ондо урда үдэйхиhээ баян ургаса хуряахаар эhэнхэй гэжэ ойлгогдоно. Ойрын 2—лэй туршада хамтадаа 100 мянган, тоодо байгша ондо 50 мянган гектар газар элдүүрилжэ, ороохо таряа, тэ-й ургамалнуудые тариха гэжэ меха-торнууд шиидэбэ.

прелиин тэн багаар нютаг бүхэндэ на-й дулаан үдэрнүүд боложо, хаа-хаа-й хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилээ. шухала удха шанартай ажал Бэшүү-Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Сэлэнгын бусад аймагуудта түрүүлэн эхилhэн а. Хабарай тарилгын хэр бэлдэлгэтэй-эхилhэн тухай, тэрэнэй ябаса тухай эсэл, корреспонденцинүүд редакцида , газетын номер бүхэндэ шахуу то-гдоо.

жэлдэ газар тарялангай баян ургаса ахын түлөө шанга тэмсэл бүхы орон найн, тэрэ тоодо манай республика-хилэнхэй. Энээниие хараада абажа, бүхэнөө — үндэр ургасада», өөдэр—түрүү бригадада» гэhэн шэнэ агууд газетэдэ бии бологдобо· Тус агууд доро олохон статьянууд, коррес-нцинүүд толилогдоо. Зэдын аймагай й нэрэмжэтэ колхозой тарян ажа-бригадын бригадир Е. Бутаков, Кабан-аймагай Байгалай совхозой бригадир Клеменин, Хориин аймагай Анаагай й бригадир А. Жапов, Мухар-Шэбэ-аймагай «Заганский» колхозой брига-Т. Калашников болон бусад коллек-нгээ баян ургасын түлөө яажа тэм-эхилhэн тухай hонирхон уншамаар, туhатай статьянуудые газетэдэ то-бо. Дээрэ дурсагдаhан хоёр гаршаг а хуряалгын дүүрэтэр газетэдэмнай ар хараалагдана.

нөө хабарай тарилгын, шэнэ газар рилгын хүдэлмэриин халуун хаhа й. Редакцида үдэр бүри ерэдэг бэ-дые иран харахада, энэ хүдэлмэри бэшээр ябуулагдана гээд тэмдэглэхэ тэй. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забай-» совхозой механизаторнууд шэнэ hайнаар элдүүрилжэ эхилээд, түрүү-300 гектарта шэниисэ тарижа үрди-Химэрхүү жэшээнүүд олон. Нютаг й механизаторнууд оролдосотой ар хүдэлжэ байна. Үшар имэhээ та-ба механизаторнуудай, лугово-болон газар тарялангай бусад хүдэл-мэгшэдэй шударгы hайн, бүтээсэ й ажал тухай hонирхолтойгоор бэшэ-жэ байхыень өөhэдынгөө туhалагшадта — хүдөө бэшэгшэдээ, оло мянган уншагша-даа уряалнабди.

Промышленностиин, барилгын, тран-спортын, хүдөө ажахын ба бусад hалбари-нуудай хүдэлмэришэдэй бүхэсоюзна социа-лис мүрысөөн Буряад орондо үргэнөөр дэл-гэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ эрхимлэгшэдэй тоо үдэр бүри олошорно. Аймагай ажалша-дай дунда социалис мүрысөөнэй ямараар эмхидхэгдэhэн тухай, мүрысөөндэ хабаа-дагшадай ажал хэрэг тухай КПСС-эй Захаа-минай, Загарайн райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар нүхэд Михеев Н. Б., Санжи-митыпов Д. С. гэгшэд дэлгэрэнгы статья-нуудые бэшэжэ, апрель соо газетэдэ толи-логдобо. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй ябаса, зарим коллективүүдэй, ажалай түрүүшүүлэй илалтанууд тухай товшохон мэдээсэлнүүд газетын номер бүхэндэ гара-на, саашадаашье гаража байха· Энэ асуу-далаар газетын редакцида үшөө олон бэ-шэгүүд орохо бээзэ.

Байгша оной апрелиин 21-дэ бүхы орон доторнай ленинскэ коммунис субботник боложо, республикын ажалшад эдэбхитэй-гээр хабаадалсаба. Субботнигто бэлдэлгэ, тэрэнэй ямараар үнгэргэгдэhэн тухай ба-hал олон бэшэг газетэдэ толилогдоо hэн. Тэдэниие шэнжэлэн харахада, энэ үдэр ажалай ёhотой hайндэр болоо гээд ойлгог-доно. «Улаан субботын» үдэр хамтадаа 390 мянга шахуу хүн хабаадажа, 2 мил-лион гаран түхэригэй продукци үйлэдбэ-рилэгдэhэн байна· Тиигэжэ юhэдэхи та-бан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзор-hоонь урид дүүргэхэ жасада 630 мянган түхэриг оруулагдаба.

Буряадай республикын партийна орга-низацинуудта партийна документнүүдые hэлгэлгэ үргэлжэлhөөр. Политическэ ехэ удха шанартай энэ хүдэлмэриин ябаса ту-хай олохон бэшэг редакцида ороо. Тэдэ бэшэгүүд «Партийна билет уялгална» гэ-hэн гаршаг доро газетэдэ толилогдоно.

Республикын нютагай Соведүүдэй hун-галтада бэлдэлгэ нютаг бүхэндэ эхилэнхэй. Энэмнай ниитэ-политическэ ехэ удха ша-нартай хэрэг гээшэ. hунгуулиин комис-синуудай бүридэлдэ орохо этигэмжэтэ нюурнуудые дэбжүүлгэ тухай, hунгалтада бэлдэлгын ябаса тухай олон бэшэг орожо, баhал газетын хуудаhануудта гаргагдаа. Мүн тиихэдэ соёл гэгээрэл, партийна hу-ралсал, комсомолшууд болон залуушуулай ажал хэрэг тухай, худалдаа наймаанай бо-лон спортын асуудалнуудаар hонирхон уншамаар олон бэшэг газетэдэ барлагдаба.

Он жэлэй ошохо бүри газетын эдэбхи-тэд улам олошоржо байна. Тэдэнэй тоодо буурал толгойтой боложо, амаралтада га-раhан хүнүүд, мүн залуушуулшье олон. Зэдын аймагай Петропавловка тосхондо ажаhуудаг Борис Будаевич Дармаев hүү-лэй үедэ hонирхолтой олон мэдээсэлнүү-дые эльгээжэ, редакциин хүдэлмэридэ эдэб-хитэйгээр хабаадалсажа эхилбэ. Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой НОТ-ой лабораториин начальник В. Овсянкин, Загарайн аймагhаа Б. Дулмажапов гэгшэ-дэй түрүүшын бэшэгүүд газетэдэ толилог-доо. Энээндэнь ехэ баяр хүргөөд, газетын редакцида бүри олон бэшэг эльгээжэ бай-хыень эдэ нүхэдтэ хүсэнэбди.

Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд! Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы оной даа-баринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө предприяти, колхоз болон совхо-зуудай ажалшад шударгы hайнаар хүдэл-жэ байна. Социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа, ажалшан бүхэн респуб-ликын ойн баярай hайндэртэ шэнэ бэлэ-гүүдые бэлдэнэ. Эдэ бүгэдэ тухай, тиихэдэ бусад асуудалнуудаар саашада үшөө олон бэшэг редакцида орохо бээзэ гэжэ таанад-таа найданабди.

Нина Банзаргашеевна Цыренжапова 1963 ондо Уфа хотын полиграфическа техникум дүүргэжэ, линотипистнын мэргэжэлтэй болоо hэн. Тиигээд түрүүшын хэдэн жэл соо Хориин аймагай типографида ажаллаа. hүүлэй дүрбэн жэлэй туршада республиканска типографиин филиалда линотипист-каар хүдэлжэ, газетэнүүдтэ хэблэгдэхэ материалнуудай үзэ-гүүдые машинаар холбожо, үгэ болгон шудхадаг байна.

Энэмнай шэлэhэн мэргэжэлээ эрхим hайнаар шудалжа, типографиин бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо ороhоор үникэй хүн. Халаан, hара бүриин үйлэдбэриин түсэб үлүүлэн дүүр-гэдэг. Хэhэн ажалынь хододоо шакар hайнтай байдаг. Тиигэ-жэ коллектив соогоо, газетын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда маг-таалтай ябадаг, шагнал хайрада хүртэhэн лэ байдаг болон-хой.

— Нина Цыренжапова манай коллективэй түрүү хүнүүдэй нэгэн юм. Ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, бусад нүхэд-тэ бүтээсэ ехэтэй ажалай ульгэр жэшээ харуулжа ябадаг байна,—гээд типографиин филиалай мастер Н. Шульга хөө-рэнэ.

Тэрэнэй ажалдаа үнэн зүрхэнhөө хандадагые хараада аба-жа, филиалай хүтэлбэрилэгшэд залуухан басага мэргэжэлдэ hургахыень дурадхаhан байгаа. Тиигэжэ Нина Цыренжапова Татьяна гэжэ шабитай болоо бшуу. Эдэ хоёрой сугтаа хүдэл-жэ эхилhээр 4 hара шахуу болобо. Татьяна hурагшань баhал оролдосотой басаган. Ажалдаа нилээд дүршэлтэй боложо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: типографиин филиалай бэрхэ линотипист-кануудай нэгэн Нина Банзаргашеевна Цыренжапова (зүүн талада) Татьяна Багадаева хоёр ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ХҮДЭЛНЭ, hУРАНА

Комсомол басаган Людмила Улаханова Улаан-Үдэ хотын hуралсалай-үйлэдбэриин пред-приятиин хүбэнтэй хүнжэл оёдог цехтэ ажалладаг юм· Тэ-рэ эндэ хүдэлжэ эхилhээр оройдоол хоёр жэл болобо· Тиигэбэшье шэлэhэн мэргэжэ-лээ hайнаар шудалжа, үйлэд-бэриин түрүүшүүлэй тоодо ороhоор үнихэнэй.

Буряадай автономито рес-публикын байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй со-циалис мүрысөөндэ комсомо-лой гэшүүн Людмила оролсо-жо, ажалай hайн дүнгүүдые туйлана· Тэрэ үдэр бүриин үйлэдбэриин түсэб hайн ша-нартайгаар 110—115 процент дүүргэнэ.

Людмила Улаханова ажал-лажа байгаад, Зүүн-Сибириин технологическа институдай үдэшын отделенидэ амжалта-тай hуралсана. Мүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Зураг дээрэ: оёдолшон Люд-мила Улаханова ажалдаа·

А. ИВАНОВАГАЙ фото-текст.

нэй совхозой IV от-ниин hаалишад ажахы роо мэдээжэ болоhоор й юм. Түсэбтэ табан й шиидхэхы гурбадахи о тус коллектив үнеэн өө 2000 килограмм hаха түсэбтэй. Фермын hаалишан Любовь евна Арбалжинова hарын туршада үнеэн өө 455 килограмм hү абаба. Дүй дүршэл-hаалишан байгша ондо уялгаяа сүм дүүргэ-шиидэнхэй.

ГАБАЕВАЙ фото.

ОЛООРОО ХАБААДАБА

Тээгдэ тосхондо hаяхан вос-кресник үнгэргэгдэбэ. Тэрэ воскреснигтэ Хүрбын совхозой Тээгдын отделениин хүдэлмэ-ришэд, нютагай эмхи зургаа-нуудай алба хаагшад болон дунда hургуулиин ахамад клас-суудай hурагшад олоороо ха-баадалсаhан байна.

Воскреснигтэ хабаадалсаг-шад сабшалан, hайжаруулагда-hан бэлшээри, тарялан хо-рёолхо hургааг отолжо, хэрэг-лэгдэхэ газартань зөөhэн байхэ юм. Нэгэ үдэрэй туршада арба гаран километр посхоод бариг-даа.

Олон хүнэй хабаадалгатай-гаар үнгэргэгдэhэн энэ вос-креснигтэ совхозой механиза-торнууд Д. Доржиев, Г. Ша-баганов, нютагай алба хааг-шад Х. Бадмацыренов, Б. Цы-биков болон бусад эдэбхитэй-гээр хабаадалсаба. Иимэ вос-креснигүүд эндэ хирэ-хирэ бо-лоод лэ үнгэргэгдэжэ байдаг болонхой.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хориин аймаг.

ТУХЭЛ ШАРАЙНЬ ХУБИЛНА

hүүлэй үедэ Ахын аймагай хүдөө нютагуудай тосхон, hууринууд танигдахаар бэшэ болошо байна. Юуб гэхэдэ, шэ-нэ гэрнүүд олоор баригдажа, малшадай hуудал байдал тад ондоо болоно, жэл ошохо бүри улам hайжарна. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой Балаг-та тосхон хуушан байраhаань шэнэ газарта «нүүшөө». Энэ тосхон шэнээр баригданхай. Шэнэ, hаруул байшангуудта Ильичэй лампочканууд ялар-даг. Радио, шэнэ мебель бүлэ бүхэндэ байха. Барилгын та-лаар гансашье Балагта тосхон илгараа бэшэ ааб даа.

hаяхан «Улаан-Аха» колхо-зой түб hуурин, гүүртэ, отà-рануудаар ябагдаа· Энэ колхо-зойхид барилгын талаар баhал ехэ юумэ хээ, хэжэшье байна. Таба-зургаан жэлэй саада тээ энэ нютагта барилга багаар хэгдэдэг, малшад хуушан гэр-нүүдтэ hуугша hэн. Харин мү-нөө тиимэ бэшэ.

Булаг гэжэ hуурин абаад үзэе. Эгээ захын айл Николай Дамнянович Таглановай боло-но. Гэрэй эзэн өөрөө томо ашаа-най машина жолоододог, харин hамганиинь Галина Цыденовна хонишон юм. hаяхан баригда-hан шэб шэнэхэн, hаруул бай-шантай. Гэр соонь хэрэгтэй юумэн хуу биил даа. Шифонь-ер, комод, аяга шанага табиха сервант, «Спидола» түхэлэй ра-диоприемник. Нэгэ үгөөр хэлэ-бэл, мүнөө үеын айлай шэнжэ түхэлтэй. Гэр соонь ариг сэбэр, сэб яб гэмэ.

— Гэртнэй хэр дулаан бэ? — гэжэ hонирхобоб.

— Бараг даа. Гомдолгүй,— гээд тэдэнэр харюусана.

Нүгөөдэ айл — хонишон Владимир Лопсонович Шарастэ-пановай бүлэдэ оробобди. Гэ-рэй эзэн, тэрэнэй нүхэр Ев-докия Аюшеевна хоюулаа пар-тиин гэшүүд юм. Эрхим хони-шод. Мүн лэ hайн, шэнэ гэртэ элбэг дэлбэг ажаhуудаг.

Обоото, Баянгол, Мойлто, Алаг-Шулуун, Түхэреэн-Тала ба бусад олон hууринуудаар ябагдаа. Хаа яагүй хуу шэнэ hайн гэрнүүд баригдаhан, ха-рахада баясамаар. Гэр байрын талаар малшадай зүгhөө нэгэ-шье гомдолгүй болонхой.

— Саашадаа бидэнэр ба-рилгаяа бүри үргэдхэхэ хараа түсэбтэйбди, — гээд «Улаан-Аха» колхозой түрүүлэгшэ Андрей Сыренович Галсанов хөөрэбэ.

Тиин өнэ жэлдэ Буряадай АССР-эй тогтоhоор 50 жэлэй ойн баярай эхилтэр энэ кол-хоздо 7 гэр баригдажа дүүр-гэгдэхээр хараалагдана. Ба-рилгын хажуугаар тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо ажал эндэ ехэ. Нэн түрүүн Хужар тосхон, hургуулиин, интернадые ба тэндэхи гэр байрануудые штакетнигээр хорёолхо юм. Хужар тосхондо 4 гэр, Обоото, Мойлто, Шулуу-та нютагуудай малшадта 1-1 гэр июль hарын нэгэн болотор барижа дүүргэгдэхээр хараа-лагдана.

Мүнөө колхозой барилгашад В. М. Ошоров, Б. Д. Гармаев гэгшэдэй ударидалга доро эдэ гэрнүүдэй барилга эхилэнхэй. Гадна Булаг, Байсатай-Үбэр гэжэ газарнуудта малшадай гэр ба малай байра бодхоохо модон бэлэдхэгдээд, барилгын-гаа газарта асарагданхай.

Мүн «50 лет Октября», Ле-нинэй нэрэмжэтэ колхозууд баhал ехэхэн барилга хэхээр хараална. «50 лет Октября» колхоз барилгын талаар аймаг дотороо түрүү hуурида ябадаг. Энэ колхозой түб hуурин Со-рок мүнөө үеын шэнжэ тү-хэлтэй тосхон болоhон юм. Ажахын малшад ба хүдэлмэ-рилэгшэд бултадаа шэб шэнэ-хэн гэрнүүдтэ ажаhуудаг юм. hүүлэй үедэ эндэ «Сельмаг», врачебнэ пункт, «Солбон» гэ-жэ соёлой байшан, багшанарай гэрнүүд баригдаа. Ойрын саг-та 50 үхибүүнэй хүмүүжүү-лэгдэхэ хүүгэдэй саад-ясли баригдахаар хараалагдана.

Буряадай АССР-эй 50 жэ-лэй ойн hайндэр болотор ай-магай түб Орлик тосхондо пионернүүдэй байшан бариг-дажа, ашаглалгада оруулаг-даха түсэбтэй. Аха нютагай ямаршье газарта ошоходо, шэ-нэ гэрнүүд, малай байранууд ерьылдэн харагдаха. hуурин тосхонуудые болбосон түхэл-тэй болгохо талаар нилээд ехэ юумэн хараалагдаад, бүтээгдэ-жэ байна. Иимэ байдалтай бо-лоhондоо Ахын аймагай ажал-шад түрэл Коммунис партидаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэжэ байдаг юм.

В. ГАЛСАНОВ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэhэнэй hүүлээр

«ДУТАГДАЛ ОЛОН, ДЭЭРЭЭ ОРТОХОНЬ»

Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын байгша оной мартын 29-нэй номерто толилогдоо hэн. Захааминай аймагай колхоз болон совхозуудта юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы оной хабарай тарилгада бэлдэлгэ унжагайруулаг-дана, тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэhэ хүрэнгэ удаанаар сэбэр-лэгдэнэ, зарим ажахынуудай үрэhэнэй тарян тарилгын ша-нарта хүргэгдөөгүй байhаар гэжэ тэрээн соо шүүмжэлэгдэ-hэн байгаа·

Тус корреспонденциин мүрөөр хэмжээ абахын тула КПСС-эй Захааминай райкомдо редакци хандаhан юм. Энэ асуудалаар партиин райкомой секретарь нүхэр Субботин Г. Н. иигэжэ hаяхан мэдээсэбэ:

«Тус корреспонденци соо хэлэгдэhэн дутуу дунда-нууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Байгша оной хабарай тарилгада бэлдэлгэ, үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ, тарилгын hайн шанартай болгохо асуудал КПСС-эй райкомой, аймагай Со-ведэй гүйсэдкомой, тэрэнэй хүдөө ажахын управлениин үдэр бүриин анхаралда байhан юм. Партиин райкомой бюрогой, аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй заседанинууд дээрэ XXII партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Красный Октябрь», «Коммунизмын зам» колхозуудай, Далахайн, Харацайн сов-хозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тоосоhон байна. Байгша оной февралиин эсэстэ энэ асуудал аймагай ажахы-нуудай тарян ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ зүб-шэгдэжэ, зохихо хэмжээн абтаhан юм.

Үрэhэнэй таряа сэбэрлэхэ, хордохо талаар хабартаа ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Энэ асуудалаар Ленинэй нэрэмжэтэ, «Красный Октябрь» колхозууд гол түлэб шүүмжэлэлдэ оро-hон байгаа. Дурсагдаhан ажахынуудта үрэhэнэй бүхы тарян тарилгын шанарта хүргэгдөө. Тарилгада хэрэглэгдэхэ бүхы тракторнууд, бусад техникэ заhабарилагдаад, мүнөө поли дээрэ хүдэлжэ байна.

Манай аймагта механизаторнуудые бэлдэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэ-лэй дэргэдэ 29, Михайловкын дунда hургуулида 41 хүн hура-жа, тракторист-машинистнуудай мэргэжэлтэй болоод, мүнөө тарилгын хүдэлмэридэ хабаадалсажа байна. Закаменск хо-тын, мүн Зэдын аймагай Оёорой техническэ мэргэжэл шу-далха училищинуудта 30 хүн hуралсана. Аймагай бүхы кол-хоз, совхозуудай тарилгын агрегадууд кадрнуудаар гүйсэд хангагданхай.

Байгша оной апрель hарада аймагай механизаторнуудай зүблөөн болоо. Тиимэ суглаанууд ажахы бүхэндэ үнгэргэгдэ-жэ, юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы оной социалис уялга-нууд, тарян ажалай бригаданuудай хоорондохи мүрысөөнэй договорнууд баталагдаhан байна· Хабарай тарилгын хүдэлмэ-ри ажахынуудта эхилэнхэй».

ЗАЛУУШЬЕ hАА, УРАГШАТАЙ

Түнхэнэй аймагай Никольск гэжэ багахан тосхон бии юм. Тэрэ Эрхүү мүрэнэй саада та-лада оршодог. Тэндэ гуша га-ран үрхэтэ айл ажаhууна. Тэ-дэнэр эндэхи «Сибиряк» кол-хозой нэгэ отделениин гэшүүд болоно.

Тус тосхондо аймагай эд хэ-рэглэгшэдэй союзай Түнхэнэй сельподо мэдэлтэй багахан нэ-гэ магазин бии юм. hүүлэй хэ-дэн жэлэй туршада энэ мага-зинда ажаллахэ наймаашан ол-додоггүй, олдоошье hаа, удаан саг соо тогтодоггүй байhан. Ушарынь юуб гэбэл, магази-най байрладаг гэр тон бага, асарhан эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые хадагалжа байха аргагүй болодог байгаа.

Үнгэрhэн жэлэй эсэс багта тус магазинда энэ нютагай за-луухан басаган Альбина Коз-лова наймаалагшаар ажал-лажа эхилээ. Энэ нүхэр ажал-даа ехэ дуратай, эд бараа бо-лон эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдан абагшадта урин зөөлэхэнөөр хандадаг байгаа юм. Тиимэл хадань түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилжэ, тэрэниие нютагайнь зон хүндэлдэг, энэ тэрэ юумэ заажа, хэлэжэ үгэ-дэг болонхой.

— Бэрхэл басаган даа. Байн байтараа шадабаритай наймаа-шан болохо, — гээд «Сиби-ряк» колхозой гэшүүн Р. Н. Бутакова хөөрэнэ.

Альбина Козлова байгша оной февраль, март hарануу-дай эд бараанай эрьесын түсэб горитойгоор үлүүлэн дүүргэ-hэн байна. Апрель hарада ба-hал hайнаар ажаллажа гараа. Магазинайнь гэр багашье hаа, досоонь сэбэр, бүхы юумэнь таатай зохидхоноор табигдан-хай.

— Магазинай байшан арга-гүй багадаад байна. Тосхондо-мнай зуу гаран хүн ажаhуу-даг. Тиихэдэ Слюдянка станци-hаа Аршаан курорт ошоhон харгы энээгээр гарана. Харгы-да ябаhан хүн бүхэн магазин-да ородог. Хэдэн хүнэй орохо-лоор лэ, багтаха аргагүй бо-лошодог. Аймпотребсоюзай гү, али колхозой хүсөөр шэнэ ма-газин баригдаа hаа, худалдан абагшадташье, хүдэлжэ байhан хүндэшье hайн болохо hэн,— гээд залуу наймаашан А. Коз-лова хэлэнэ.

Үнэхөөрөөшье, тиимэл даа. Никольск тосхондо шэнэ ма-газин бариха саг ерээ. Энэ асуудалда аймпотребсоюзай правлениин хүтэлбэрилэгшэд анхарха бээзэ гээд найдагдана.

Б. БИРБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АЖАЛДАА АБЬЯСТАЙ

«Гомбо Пагбаевич Пансалов хамтын баялигые улам арь-бадхаха, хонин hүрэгые бүри олошоруулха хэрэгтэ үнэн зүрхэнhөө хандажа, шударгы hайнаар хүдэлдэг хүн юм. Нютагай зоной дунда хүндэ-тэй болонхой» гээд Дээдэ-Бургалтайн хүн бүхэн хөөрэдэг юм. Ямар онол арга хэрэглэн ажаллахадаа, энэ нү-хэр магталтай ябана гээшэб?

Урдань олон жэл соо түрэл «Мир» колхозоо механиза-тораар ажаллаа. Тиигэхэ зуу-раа даажа абаhан техникэдээ эзэн ёhоор хандажа, техниче-скэ харууhа саг соонь хэдэг байhан. Комбайн гү, али трак-торынь жэлэй ямаршье сагта тарялан дээрэ гарахаар бэлэн байдаг hэн. Ажал дээрээ үн-дэр бүтээсэ туйлажа, нэрэтэй солотой механизатор болоо бэ-лэй.

Түрэл колхозойнь хонин hүрэгэй тоо толгой тиихэдэ түргөөр олошоржо байгаа. Хо-нин ажалда хүдэлхэ шадамар бэрхэ хүнүүд хэрэгтэй болоо· Эгээл энэ үедэ колхозой хү-тэлбэрилэгшэд Гомбо Пагбае-вичта хонишон болохыень дурадхаа hэн. Тиигээд Сэсэг-маа hамгантаяа хонишод боло-hон намтартай.

Түрүүшээр хүндэ байhа-ниинь ойлгосотой· Трактор жолоодоод ябаха hүрэг хони харууhалха хоёр ташха ондоо юм ааб даа. Тиимэhээ айхаб-тар ехэ анхарал, оролдолго хэ-рэгтэй болоо. Дүршэлтэй хо-нишод, мэргэжэлтэд тэрээндэ ехэ туhа хүргэhэн· Тиигэhээр байтараа шэнэ ажалдаа ба-шаржа, дүршэлтэй болоо hэн.

Гомбо, Сэсэгмаа Пансалов-тан hүүлэй дүрбэн жэлэй тур шада зуутан-солотоной тоодо ябана. Үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ хонин бүриhөө хурьга абажа, бултыень хоролтогүй-гөөр томо болгоод, ондоо отара-да тушаагаа hэн· Тиихэдэ хо-нин бүриhөө 3,57 килограмм нооhон хайшалагдаа бэлэй.

Малшадай дунда дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүры-сөөндэ нүхэр Пансаловтанай отарын хонишод эдэбхитэй-гээр оролсожо, республикын ойн баярай жэлдэ шэнэ ам-жалта туйлахаар зоригжонхой. Тэдэнэр хэлэhэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр тэмсэжэ бай-на. Эршэтэ ажалайнь түрүү-шын үрэ дүнгүүд яhала hайн.

Пансаловтанай отарада 620 эхэ хонин харууhалагдана. Мүнөө дээрээ 626 хурьган аб-таад, нэгэшье толгой хорол-тогүй түлжүүлэгдэнэ. Хурь-галха хонид үшөө бии. Энэ отарада комсомолшууд А. Со-соров, Е. Дашиева, С· Сосоро-ва гэгшэд хурьгашадаар хүдэл-жэ, хонишодто ехэ туhа хүр-гөө.

Гомбо, Сэсэгмаа Пансаловта-най ажалай энэ амжалтые үн-дэрөөр сэгнэжэ, КПСС-эй рай-ком, аймагай Соведэй гүйсэд-хэхэ комитет тэдэнэй хүндэ-лэлдэ аймагай түб hуурин Петропавловка тосхондо ажа-лай алдар солын туг үргэжэ, тэдэнэй нэрэ дээрэ амаршалгын тусгаар бэшэг эльгээгээ· Энэ жэлдэ туйлаhан түрүүшынгээ амжалтаар урмашаhан Панса-ловтан бүри hайнаар ажалла-хые хүсэнэ.

— Хурьга абалга дүүрэнтэ-жэ байна. Энэ үшөө юуншье бэшэ. Абаhан хурьгадаа хо-ролтогүйгөөр хүхэ ногоон дээ-рэ гаргаха хэрэгтэй бшуу· Ха-барай хагсуу саг ерэбэ, үбhэ тэжээлшье дууhантаа. Хаба шадалаймнай шанга шалгалта эндэл болохо бшуу,— гээд отарые даагша Гомбо Пагбае-вич Пансалов хөөрэнэ.

Б. ДАРМАЕВ.
Зэдын аймаг.

Энэ хуудаhан ажалшадай бэшэ-гүүдээр бүрилдэ-бэ.

ЖАРГАЛТАЙ БАГА НАҺАН

Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой Дээдэ-Онгостойдо ухибүүдэй түхэреэн сүүдхын саад-ясли бии. Эндэ олон үндэһэ яһатанай багашуул жаргалтай һайнаар хүмүүжүүлэгдэнэ. Ухибүүдэй ухаан бодолые хүгжөөхэ элдэб түрэлэй гоё һайхан нааданхайнууд олон. Хүүгэдые шадабари мэргэжэлтэй, дүршэл ехэтэй хүнүүд хүмүүжүүлнэ.

Саадтань 115, яслида 20 ухибүүд байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: саад-яслида. 1. Бидэ ракетчигүүдбди: Саша, Алеша, Коля (баруун гар талаһаа). 2. Врач Бадараева ажал дээрээ.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ГҮРЭНЭЙ ЗӨӨРИДЭ ГАМТАЙГААР ХАНДАХА

Һаяхан республикын прокуратурада үнгэргэгдэһэн республиканска зүблөөндэ министерствэнүүд болон управленинүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, промышленна болон транспортна предприятинуудай директорнүүд, барилгын, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаа.

Буряадай АССР-эй прокурор нүхэр Цыденжапов зүблөөн дээрэ элидхэл хэжэ, социалис зөөри хинан сахилгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай, эмхи зургаанудай зүгһөө зөөри сахилгые республика соогоо һайжаруулха тухай асуудалнуудта тогтоо.

Манай парти, бүхы совет арад зөөри гамнаха асуудалда гол анхаралаа хандуулна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта, промышленностьда, хүдөө ажахыда, барилгада ажаллажа байһан хүдэлмэришэд болон алба хаагшад гарза хохидолтой тэмсэхэ, зөөри гамнаха асуудалда гол анхаралаа хандуулна. Ажалдаа үнэн сэхээр хандаха, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхэ, түүхэй эд болон материал гамтайгаар гаргашалха гээшэ манай гол зорилго гэжэ совет хүнүүдэй диилэнхи олонхи тоолодот болонхой.

Партийна, советскэ, ажахын, захиргаанай органууд үргэн ниитэ ажалшадые хабаадалсуулан, арадай зөөри хинан сахилгые һайжаруулха, кадрнуудые шэлэн абаха, зүбөөр хубаарилан табиха, коллективүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха, тоо бүридхэлые улам нарижуулха талаар ехэ ажал хэнэ.

Зэдын вольфрам-молибденэй, «Забайкаллес» комбинадуудта, барилгын Буряадай управленидэ, мүн бусадшье предприяти болон эмхи зургаануудта зөөри хинан шалгалта муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Социалис зөөри хинан шалтаха асуудалнууд үнгэрэгшэ жэл нютагай Соведүүдэй 110 сесси дээрэ, партийно-ажахын эдэбхитэдэй сутлаануудта, ажалшадай коллективүүдэй 232 суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Арадай зөөри хинан сахилгые һайжаруулха, мүнгэ зөөри алмаха тушаа хэмжээ ябуулганууд олохон предприяти, эмхи зургаануудта хараалагдаа, арадай зөөри хинан сахигшадай ажал ябуулга эдэбхитэй болгохо тушаа хэмжээнүүд абтаа.

Хэмжээнүүдэй хэды абтаашье һаа, ниитын зөөридэ гамгүйгөөр хандаха, заримдаа үрихэ ушарнууд арадай ажахын олохон һалбаринуудта ушарна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Арадай зөөри хинан сахилгада хайша хэрэгээр хандадаг ушарнууд эд хэрэглэгшэдэй кооперацида, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг министерствэдэ, ой модоной ажахын, гэгээрэлэй министерствэнүүдтэ, «Бурятцелинстрой» трестдэ, түлишын промышленностиин управленидэ, Улаан-Үдын шэлэй заводто, мяха-консервын комбинадта, республикын хэдэ хэдэн колхоз, совхозуудта үзэгдэнэ.

Гүрэнэй, ниитын зөөри үрихэ ушар гэмтэ хэрэгүүдэй нэгэн болонхой гэжэ сүүдэй-мүрдэлгын статистика дээрэһээ элеэр харагдана. Гүрэнэй зөөри үрилгэ бүхы гэмтэ хэрэгүүдэй 19,6 процентыень үнгэрэгшэ жэл эзэлээ, байгша оной нэгэдэхи кварталда 22 процентыень эзэлһэн байна.

Предприяти болон эмхи зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэд, ниитын эмхи зургаанууд зөөри үбэршэлгэтэй тэмсэхэ асуудалда зохихо анхарал хандуулдаггүй байһаар. Тушаал эзэлжэ байһан зарим хүнүүд арадай зөөри үригшэдые далдална, заримдаа өөһэдөөшье гэмтэ хэрэгтэ хабаадалсана гэжэ баримтанууд дээрэһээ элирнэ.

Тоо бүридхэлэй, мүн хиналта шалгалтын хүдэлмэриин хангалтагүй байһан тухай, хинан шалгадаг органуудай иимэрхүү ушарые мэдэдэггүй байһан тухай баримтанууд Улаан-Үдын шэлэй заводто элирээ. Гүрэнэй зөөри арбаад жэлэй турша соо үрижэ байһан ехэ гэмтэд эндэ элирүүлэгдэһэн байна. Тэдэ гэмтэдые заводой бүтээн гаргаһан продукци наймаалдаг таһагай начальник Герасимов толгойлжо байгаа. Энэ хүн заводой ахалагша бухгалтер Гришинатай, горпромторгын магазинуудые даагшанар Бальбурова, Банаева болон бусадтай нюуса хэлсээ хэһэнэйнгээ ашаар магазинуудта сонхын шэл наймаалуулжа, 40 гара мянган түхэригэй мүнгэ гартаа оруулаа. Гэмтэ хэрэт хэгшэд мүнгэн дээрэ дуран соогоо хүльбэрхэһөө гадна, үнэтэ зөөри абаһан байгаа.

Эдэ зонууд юунһээ болоно арбаад жэлэй турша соо арадай зөөри эдеэ гээшэб? Шэлэй заводто хиналта шалгалтын муутаар табигдаһан дээрэһээ, бухгалтериин тоосооной муудаһанһаа иимэ ушар тохёолдоо.

Республикын хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг министерствэдэ 1968 онһоо хойшо ажаһуудалай эрилтэ хангадаг 5 комбинадта, 1970 онһоо 6 комбинадта шалгалта болоогүй. Хиналта шалгалтын муугаа боложо, ажаһуудалай эрилтэ хангаха Зэдын комбинадта байгша оной февраль һарада 4828 түхэригэй үрилтэ элирүүлэгдээ. Энэ комбинадай директор Ширеторов 384 түхэриг, ахалагша бухгалтер Пищальникова 1481 түхэриг үбэртэлөө. Гүрэнэй зөөри үрилгэдэ энэ предприятиин үшөө 14 хүн хабаадалсаа. Иимэ гэмтэ хэрэг хэһэнэйнгээ түлөө комбинадай директор Ширеторов ажалшадай депутадуудай Зэдын аймгүйсэдкомой зүгһөө зэмэдэ хүртөө, ахалагша бухгалтер Пищальникова мүнөөшье болотор хуушан тушаалдаа ажаллажа үргэлжэлһээр.

Мүнгэ зөөри хулуудаг ушар гансашье худалдаа наймаанай, хангалгын, барилгын, промышленна предприятинуудта ушарна бэшэ, харин соёлой, гэгээрэлэй зургаануудта үзэгдэнэ.

Мүнгэ зөөри үриһэн тухай хэрэг харалгые удаа руулһанайнь түлөө милициин, прокуратурын, сүүдэй, финансын органуудые элидхэлшэ шүүмжэлээ.

Республикын прокуророй элидхэл тушаа финансын министр нүхэр Ч. В. Ендонов, Зүүн Сибириин Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник А. А. Кванталиани, Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ А. А. Именохоев, республикын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Ф. И. Ченкиров, республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр нүхэр Н. В. Бутуханов гэгшэд үгэ хэлээ.

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр В. Г. Бирюков зүблөөнэй һүүлээр үгэ хэлээ. Социалис зөөри хинан шалгалгые һайжаруулха гээшэ угаа шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээд, министрнүүдэй, управленинүүд болон зургаануудай начальнигуудай, завод, фабрикануудай директорнүүдэй, барилгын организацинуудай директорнүүдэй анхарал хандуулһан байна.

И. БАЛУРОВ,
БурАССР-эй прокуророй ахалагша туһалагша.

ТОБШОХОНООР...

☆ ЯРУУНА. Кабанскын аймагай Большереченскын загаһа үсхэбэрилдэг заводһоо асарагдаһан элдэб түрэлэй загаһан Яруунын нуурнуудта табигдана. Жолоошон В. В. Антонов эдэ загаһадые тусхай түхеэрэлгэтэй машинаар зөөнэ. Тэрэ 100 гаран загаһа шэнэ нютагтань «нүүлгээд» байна.

П. ТКАЧ.

☆ ХОРИ. Тээгдын дунда һургуулиин 8 — 10-дахи классуудай һурагшад воскресник үнгэргэжэ, хониной байрын шэбхэ нуга сабшалан дээрэ зөөбэ. Һурагшад Люда Доржиева, Надя Цыдыпова, Гомбожап Жамбалов, Таня Захирова гэгшэд эрхимээр ажаллажа, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарба.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

☆ ЗАХААМИН. Аймагай агитбригадын гэшүүд хэдэн бүлэг боложо хубааралд, бүхы ажахынуудай малшадта айлшалба. Нэгэ бүлэг «Дружба» колхоздо гараа. Тус колхозой түрүүлэгшэ С. Д. Банзаракцаев «Уласхоорондын байдал тухай» лекци уншаа. Енгорбойн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Н. З. Жалсанов, фельдшер Б. Шагжиева, библиотекарьнууд Д. Дашацыренова (Шара-Азарга тосхон), В. Бальжуров (Енгорбой тосхон), фотограф И. Очиров гэгшэд энэ бүлэгтэ оролсожо, «Дружба» колхозоор ябаһан байна.

Ш. БАКШЕЕВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон·телеграф·радио

БОНН

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЕРЭХЫН УРДА ТЭЭ

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Леонид Ильич Брежневэй хани ёһоной уулзалга хэхээ ерэлгэдэ Бонн бэлэдхэл хэжэ байна. Советскэ Союз тухай, тэрэнэй бэелүүлдэг эб найрамдалта политика тухай хөөрэһэн стенд хотын Мюнстерплац гэжэ түбэй талмай дээрэ нээгдээд, хүн зоной анхарал татана. Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын албанай хэрэгээр ерэхээ байһан ушарые хотын зон һонирхон хүлеэнэ. Л. И. Брежневэй хани ёһоной уулзалгануудые хэхээ ерэлгэ СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаа холбооной улам үргэдэжэ, үгэеэ ойлголсодог боложо байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд, корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө, тэмдэглэнэ. Л. И. Брежневэй, канцлер В. Брандтын хөөрэлдөөнүүд Советскэ Союзай ба Федеративна Республикын харилсаандахи шэнэ шатые нээхэ, эб найрамдал болон Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болохо гээд ФРГ-гэй хүн зон найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

Баруун Германиин хүн зоной эльгээһэн бэшэгүүд, телеграмманууд эдэ үдэрнүүдтэ ФРГ-дэхи СССР-эй посольстводо орожо үргэлжэлһөөр. Нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Федеративна Республикада ерэлгэ түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

«Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо ёһо гуримай тогтонижожо байһые энэ гэршэлнэ», — гэжэ профсоюзай эдэбхитэд, СДПГ-гэй гэшүүд, студентнэр бэшэгүүд соогоо тэмдэглэнэ. Л. И. Брежневэй ерэлгэ «Европодохи аюулгүй байдалай хэрэгтэ нилээд ехэ туһа хүргэхэ, энэ түбидэ буу зэбсэг хуряалгые хангаха, аша үрэтэй харилсаа холбоо байгуулха байха», — гээд бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Л. И. Брежневэй ерэлгэ түгшүүрилые саашадань һуларуулха арга олгохо гэжэ «Дойчер бундесюгендринг» гэлэг залуушуулай эмхинүүдэй нэгэдэлэй телеграмма дотор тэмдэглэгдэнэ. Энэ ушар аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөө зарлажа, амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ туйлай ехэ удха шанартай.

«Л. И. Брежневэй хани ёһоной уулзалга хэхээ ерэлгэ Советскэ Союзай ба Баруун Германиин договор бэелүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Энээнэй ашаар Федеративна Республикын, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан улам һайжарха байха гээд батаар этигэн найданабди», — гэжэ ГКП-гэй гэшүүн К. Пристер хэлэбэ.

Н. КОЛЕСОВ,
И. МАСЛОВ.

БОНН

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ҮГЭҺЭН ХАРЮУ «ШТЕРН» ЖУРНАЛДА ТОЛИЛОГДОБО

ТАСС

Энэ журналай ахамад редакторай асуудалнуудта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй үгэһэн харюу «Штерн» журналда толилогдобо.

Л. И. Брежневэй хани ёһоной уулзалга хэхээ Бонндо ерэхээ байһан тухай материалнууд журналай энэ номерто ехэ һуури эзэлнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ажал ябуулга тухай тунхаглагдаа. Крымдэ, Ореандда, Л. И. Брежневэй В. Брандттай уулзалгын үедэ буулгагдаһан ехэ фотозураг журналай нюур талада барлагдаба.

ВАРШАВА

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй заседани

ТАСС

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой, ПНР-эй правительствын Президиумэй хамтын заседани эндэ болобо. ПОРП-ын VI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр 1971—1975 онуудта ороной социально-экономическа хүгжэлтын түсэбэй дүүргэлтэ тухай асуудал эндэ зүбшэлэгдэһэн байна.

Республикын арадай ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури үргэдхэлгын программа хараалагдаһанһаа хурдан түргөөр хүгжөөгдэжэ байна гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Энээнэй ашаар ороной хүн зоной байдал һайжаруулха программа бэелүүлэгдээ.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй албанай хэрэгээр СФРЮ-дэ ошолгын дүнгүүдтэй ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро танилсаһан байна. Хани ёһоной энэ уулзалга Социалис Польшын, Социалис Югославиин хоорондохи хани ёһоной харилсаа хүгжөөлтэдэ шухала туһа дүхэм болохо байха гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро, уулзалгын дүнгүүдые бүрин һайшаахадаа, тэмдэглэбэ.

ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй албанай хэрэгээр Швеци ошоһон тухай тоосоон мүн лэ шагнагдаа.

ПЕКИН

ВФП-гэй МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин секретариат мэдүүлгэ тунхаглахадаа, Камбоджын нютагуудые США-гай авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байһые эрид буруушааба.

Тус ороной хүн зоноор олон районуудые американ авиациин таһалгаряагүй бомбодолго Вьетнамай асуудалаар Парижай хэлсээе бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал болоно гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Камбоджые бомбодолгоёо дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралгаяа дары болюулха эрилтэ Холбоото Штадуудай үмэнэ табихыень Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци бүхы оронуудай ажалшадые, профсоюзуудые уряалба.

КОНАКРИ

Патриодуудай амжалтанууд

ТАСС

Португалиин колониальна сэрэгүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэхэдээ, Гвинейн (Бисау) патриодууд амжалтануудые туйлана. Апрелиин 30-да патриодуудай хүндэ артиллери ороной урда захын Катио хотодохи Португалиин гарнизоние буудаһан байна гэжэ Гвинейн ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ даагаһан байдалай африкан партиин эндэ тунхаглагдаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Энэ тулалдаанай үедэ дайсан ехэ гээгдэлдэ ороо. Майн 5-да патриодууд ороной баруун-хойто захын Була хотодохи сэрэгэй барилгануудта добтолходоо, найман казарма, һомо хэрэгсэлнүүдтэй склад һандаагаа.

Майн 1-һээ 9 болотор ороной элдэб районуудта шэбээлһэн колонизаторнуудай бэхилэгдэһэн 8 лагерьта патриотическа хүсэнүүд добтолжо, дайсание мэгдэхээгээ гэжэ коммюнике дотор саашалаа хэлэгдэнэ.

КАИР

Президент Сададай хэлэһэн үгэ

ТАСС

Египедэй президент Анвар Садат Арадай суглаанай заседани дээрэ үгэ хэлэбэ. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа улам үргэдхэжэ байхада, национальна нэгэдэлээ улам батадхаха шухала гээд тэрэ тэмдэглээ. Удаан саг соо тэмсэхэ байнабди. Хэрбээ бултадаа нэгэдэлтэй байгаагүй һаа, амжалта, илалта туйлажа шадахагүйбди», — гэжэ президент хэлэбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ хүсэнүүдэй тэнсүүриин талаар Израилиин бүлюу байхые американ правительство хүсэнэ гэжэ президент тэмдэглээ.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй МИД-эй БУРУУШААЛГА

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ эндэ тунхаглагдаба. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байһан Урда Вьетнамай районуудта США-гай авиациин добтолгоёо һэргээжэ байһан ушарые эрид буруушаана.

Урда Вьетнамай дотоодын хэрэгтэ хамааралгаяа, сэрэгэй харата ябуулгаяа Холбоото Штадуудай хүсэд болюулаагүй байһыень эдэ баримтанууд гэршэлнэ гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Энэнь США-гай ба ДРВ-гэй түлөөлэгшэдэй Парижда уулзахын урда тээ вьетнам арадта эсэргүүгээр хэгдэһэн харата ябуулга болоно гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ВЕНЭ

Венэдэхи бэлэдхэлэй зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд

ТАСС

Европодохи гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдтэ бэлэдхэл хэхэ зүбшэлэлгын хэлсээнэй пленарна заседани дээрэ арбан оронoй: Бельгиин, Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Грециин, Даниин, Италиин, Канадын, ФРГ-гэй, ЧССР-эй түлөөлэгшэд хамтын мэдүүлгэ хэбэ.

Социалис оронуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, мүнөө үедэ Европодо боложо байһан хубилалтанууд тухай тэмдэглэбэ. Энэ хэрэгтэ Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай эб найрамдалта политика шухала үүргэ дүүргэнэ гэжэ тэдэ онсолон тэмдэглээ.

Түбэй Европын оронуудтахи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэг хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдэ үгэеэ ойлголсолго шухала удха шанартай байна гэжэ социалис гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

Баруунай оронуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Европодохи политическэ оршон байдалай һайжаржа байһан ушарые сэхэ руунь мэдэрбэ. Жэшээнь, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ талаар Хельсинкидэ үнгэргэгдэжэ байһан олон талын зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд СССР ба Польшотой ФРГ-гэй договорнуудые баталалга Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэдэ таарамжатай байдал хангаха гэжэ Канадын делегациин толгойлогшо Ж. Гранд хэлэбэ.

БОНН

ЯАРАЛТАЙ ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

Нёдондо жэлэй ноябрь һарада үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтын үедэ урагшагүйдэһэн байдалһаа гарахын тула христианско-демократическа союзай хүтэлбэри эршэмтэй ажал ябуулна.

ХДС-эй федеральна правлени ээлжээтэбэшэ съезд үнгэргэхэ шиидхэбэри һаяхан абаа һэн. Уданшьегүй христианско-демократическа союзай президиум иигэжэ тогтообо: «Энэ съезд байгша оной июниин 12-то Бонндо зарлаха».

Христианско-демократическа союзай шэнэ түрүүлэгшэ һунгаха тухай нэгэ асуудал энэ съездын зүблэхэ зүйлдэ оруулагдана. Мүнөө үедэ Р. Барцель, Рейнланд-Пфальц газарай премьер-министр Г. Коль энэ тушаалда дэбжүүлэгдэхые эрмэлзэнэд.

ХДС/ХСС-эй бүлэглэлэй шэнэ түрүүлэгшэ һунгаха һунгалта бүри урда тээнь болохо байна. Урдань Баруун Германиин кабинедүүдтэ дотоодын хэрэгүүдэй, оборонын ба гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаалнуудые эзэлжэ байһан Г. Шредер энэ тушаалда һунгагдаха дүүрэн аргатай гээд газетанууд тоолоно.

КАРАКАС

Роджерс Венесуэлэдэ

ТАСС

Латиин Америкын зарим оронуудаар албанай хэрэгээр аяншалжа ябаһан США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс Венесуэлэдэ ерэбэ. Майн 15-да тэрэ президент Рафаэль Кальдерэтэй, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Кальванитай уулзажа хөөрэлдэбэ.

Урда тээнь У. Роджерс Мексикэдэ, Никарагуада хүрэһэн байгаа. Мексикын президент Луис Эчеверриатай, гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. Рабасатай хөөрэлдөөнүүдые хэхэ үедөө американ-мексикын харилсаанай асуудалнуудые зүбшэлһэн байна. Никарагуада ерэхэдээ, У. Роджерс Анастасио Сомосотой уулзажа, мүнгэн һангай ба бусад асуудалнуудые хэлсэбэ.

БРЮССЕЛЬ

КПБ-гэй ПОЛИТБЮРОГОЙ УРЯА

ТАСС

Бельгиин Коммунис партиин Политбюро коммюнике эндэ тунхаглуулхадаа, Антверпенэй буһалгаалжа байһан докернуудтай һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөө үргэдхэхыень оронойнгоо ажалшадые уряалба. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха эрилтэтэйгээр эдэнэр һараһаа үлүүтэй саг соо тэмсэжэ байна. Докернуудтай хөөрэлдөө хэхые портын захиргаан орһи таһа арсана. Энээнтэй дашарамдуулан, буһалгаалагшадай хуулита эрилтэнүүдые дэмжэхын тула ажалшад эдэбхитэй тэмсэл хэхэ ёһотой гэжэ КПБ-гэй Политбюро тэмдэглэбэ.

БОНН

А. Дуглас-Хьюм Бонндо ерэбэ

ТАСС

Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Дуглас-Хьюм эндэ ерэбэ. Тэрэ ФРГ-гэй канцлер В. Брандттай, гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеельтэй уулзажа хөөрэлдэхэ. Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ, Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хороохо тухай хөөрэлдөөнүүд тушаа Венэдэ үнгэргэгдэжэ байһан зүбшэлэлгэ болон Европын «юрэнхы дэлгүүрэй» ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаан тухай асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлэгдэхэ байна.

ВАШИНГТОН

Вьетнамдахи дайнһаа ехэ ашаг олзодо хүртэгшэд

ТАСС

Вьетнамдахи дайнда эдэбхитэйгээр хабаадаһан США-гай сэрэгэй-промышленна бүлэглэлнүүд туйлай ехэ олзо доход оруулһан байха юм. Вьетнамай дайнай захилнуудые пентагонһоо абажа бэелүүлһэн зуу гаран фирмэ туйлай ехэ ашаг олзодо хүртэһэн байна гэжэ конгрессэй экономическа нэгэдхэмэл комиссиин түрүүлэгшэ сенатор У. Проксмайр мэдүүлбэ. Жэшээлхэдэ, 1967—1969 онуудта «Нэшнл юнион электрик корпорейшн» гэжэ компани Индохитадтахи эзэрхэг түримхэй ябуулгануудһаа орсһон олзын 74—91 процентые ашаглаһан байха юм.

Иимэ туйлай ехэ ашаг олзо оруулһан эдэ компаниуд бомбо, бусад тэһэрдэг зүйлнүүдые, һомо хэрэгсэлнүүдые, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргаһан байгаа гээд Проксмайр тэмдэглэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо. «Буряадай индустриальна хүгжэлтын алхамууд» — КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайводагай статьягай эхин. Хабарай тарилга тухай материалнууд. «Июниин 17-до — нютагай Соведүүдэй һунгалта» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо. К. М. Продайводагай статьягай түгэсхэл.

Гурбадахи хуудаһанда. «Сэнхир автобус аян замда гараба» — Ю. Игумнов, С. Цыдыпов гэгшэдэй фоторепортаж. «ЛЭП газар доогуур татагдана» гэһэн АПН-эй статья. «Арадай зөөрние гамнаха» — республикын ска эдэбхитэдэй суглаанай тоосоон. С. Андрусенкын «Макулатура — үнэтэй түүхэй эд» гэһэн статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Хилын саанаһаа абтаһан телеграмманууд. Байгалай баялиг тухай ТАСС-ай статья. Нютаг нютагай һонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

15.00 — Һүүлэй һонин. 15.30 — Л. Бетховен. Концерт. 16.10 — Х. Луйк. «Звездный час» — зүжэг. 17.20 — «КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые совет арад һайшаан дэмжэнэ» — гэһэн дамжуулга.

Улаан-Үдэ харуулна:

17.35 — «СССР соогуур 10 минута соо аяншалга» — киноочерк. 17.45 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал. 18.25 — Телепанорама. 18.45 — хүгжэм.

«Орбита» харуулна:

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — концерт. 20.15 — Эрдэм ба соёл культурын шухала асуудалнууд» гэһэн дамжуулга. 20.45 — «Паяцы» — фильм-оперо. 22.00 — «Амитадай байдалһаа. 23.3[illegible] — концерт. 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

19.30 — «Угрюм-река» — уран һайханай телевизионно фильмын 3-дахи сери. 20.4[illegible] — концерт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметео станциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республикын дамнай үүлэтэйшэг байна. Хориин, Яруунын, Му[illegible] Шэбэрэй аймагуудай зарим газарнуудта багаханаар [illegible] роо орохо. Хадада са[illegible] орохо. Баруун-урдаһаа [illegible] кундын 10-14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 11—15. Байгал ша[illegible] хойто аймагуудаар 6—[illegible] градус дулаан, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 0, үдэртөө 11—[illegible] градус дулаан болохо.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону[illegible]

г. Улан-Удэ, ул. Ле[illegible] 35. Телефоны: редакт[illegible]ра — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариа[illegible] — 66-76, отделы: [illegible]тийной жизни — 60-[illegible] сельского хозяйства — 64-[illegible] 63-86, пропаганды и агита[illegible]ции — 56-23, промышленно[illegible]сти и строительства — 61-[illegible] советского строительства и быта — 60-58, культуры и школ — 60-21, писем и селькоров — 67-81, информации — 34-[illegible], общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04466. Заказ № 00444.